

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioann. Ionstoni|| Historiae Natvralis|| De|| Piscibvs|| Et Cetis|| Libri V||

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLXVII.

VD18 90529014

Titvlvs I. De Pelagiis.

urn:nbn:de:gbv:45:1-11089

HISTORIAE NATURALIS
DE
PISCIBVS,
LIBER PRIMVS,
DE PISCIBVS MARINIS.

TITVLVS I.
DE PELAGIIS.

CAPVT I.
DE PELAGIIS SQVAMOSIS.

ARTICVLVS I.
DE ASELLIS.

TAB. I. I.
TAB. II. I.

a Varro l. 4.
de LL.
b Oppian.
l. 3. Halieut.

BISCES, qui Latini *Aselli* dicuntur, Graeci *όνες* et *όνιακες*, seu ab afinino colore, quod a Varroni placet, seu a torpore, ut b Oppi-

(male Epicharmus apud Athenaeum *πικιδιογάζορες* vocat) sed tumido, ut *πελογάζορες*, legendum sit, jecore maximo. *Degit* in alto mari, in aliquo latibulo; sub Sirii maxime exortum latitat, cum alii per summum hyberni temporis frigus se abdant, saepe se arena obruit, unde forte *Sandi* apud Borussos nomen.

f Plin. H. N.
l. 9. c. 17.
Aristot.
H. A.
Aelian. H. A.

c Plin. H. N.
l. 9. c. 7. item
l. 32. c. 11.
d Athen.
Dipnos. l. 7.

ano, vocant. Genera eorum duo e Plinius, et d Dorion, faciunt, *Callariam* et *Bacchum* seu *όνον*, quem *Gadon* alii dicunt, et *Galleridam*, *όνιακος*, et *μάξενος*; tria Oppianus, nisi Onileum pro parvo sumserit: Nos eis *Asellum nigrum*, *Molvam*, *Morhuam*, *Gobergum*, adjicimus, iisdemque *Mustelam*, et *Tincam* socios quasi damus.

Usus ejus in cibis apud Romanos post Acipenserem commendatus, hodie apud Septentrionales frequentissimus. Carne est alba et friabili; quod si mari puro et alimento probo utatur, carnis bonitate cum laxatilibus contendit, si Galeno credimus. Difficilem tamen esse concoctu, virosumque aliquid habere Diphilus apud Athenaeum prodidit. Exsiccatus ossiam duritiem contrahit, nec nisi fustibus verberatus coquitur; unde piscis fustuarii, et Germanor. *Stockfisch* nomen. Sale inveteratus, et salifugine abluta ex nova aqua elixus, *Laberdanus*; (*Laberdan*) in Germaniam superiorem devectus, *Rheinisch*, seu Rheni piscis, vocatur.

Galen. de
Alim. facult.
l. 3. c. 30.

e Aristot.
H. A. l. 9.

Onos, qui nonnullis *όνιακος*, *Asellus*, Plinio, seu quod Libero Patri sacer, seu ob tumidum ventrem **BACCHVS**, Dorioni *Gadus*, Hollandis juvenculus *Bolck*, adultus *Cabelliau*, dicitur, magnitudine est insigni, tres enim cubitos saepe excedit; colore in tergore, nigricante, ad latera et in ventre albicante, capite amplo, ore, ante quod cirrum habet, (radiolum et virgulam quidam vocant) grandissimo *ἀνθρώπουν ὁμοίως τὰς γαλέασι*, Aristoteles dicit, ventre non variegato

Callarias seu *Clarias*, *Galaria*, *Gallerida* et *Gallaxia*, Hollandis *Schelsfish*, *Murmelio Piscis capitosus*, *Gallis Merlucius*, longitudine plerumque

TAB. I. 2. 3.
TAB. II. 2. 5.
est

est cubitali, teres, ventricosus, squamas habet minutas, in lateribus et dorso ad cineritium colorem vergentes. *Caput* majusculum, et in eo lapillos duos oblongos, latum, pressum. *Oris* rictum maximum. *Oculos* maximos, *branchias* utrinque quaternas, duplices; in interiore oris parte post linguam ossa parte inferna, superna, aspera, et in gula, regione cordis duo alia reliquis longiora, quae obstant ne pisces dum devorat, in gulae angustias compulsi, aculeorum asperitate cor vulnerent. *Ventriculus* est magnus, crassus, superiore parte latus, inferiore in acutum desinens, albus; in interna capacitate tenuissima ac nigerrima membrana obducitur. Pinnis natat quatuor, quarum quae in supina parte, ori sunt propiores, quam quae ad branchias. Unicam habere spinam ex dissecto se didicisse Salviianus prodidit. *Interiora* si spectes, *cor*, quod inter branchias situm est, pericardio involutum, figuram ossis dactylorum exprimit; *jejunum*, cui fel committitur, est album, *intestina* rubent, *uterus* bifidus nec admodum longus conspicitur. Ex vertebrarum extremitatibus, quae admodum retusa sunt, crassa utrinque membrana, scapulae formam dissecta ad amissim repraesentans, suboritur; quae capacitatem insignem intus vacuum, extuberantemque adeo efficit, ut piscis ipse ventriosus reddatur. *Degit* plerumque circa caenosa ac herbosa littora. Gobionibus, atherinis, et marinis rejectamentis vescitur. Carne est candida et friabili.

Huic similis est quidam, quem *Veneretii* *Pisces mollem*, Romani vulgo *Fiscum*, Galli *Merlangum* vocant. Albus est, argentei coloris, mollis squamis tam parvis, ut visum fugiant, tectus, oculis magnis, argenteis; ore mediocri, dentibus in maxillis, parvis, albis, acutis, ordinatis. In capite calculos oblongos habet. *Pinnas* ipsi tres in tergore, duas ab ano ad caudam, in lateribus ad branchias utrinque unam, Bellonius tribuit. Spina tergoris sexaginta vertebrae constat; linea a branchiis ad caudam sinuosa ducitur. *Ventriculum* habet magnum cum multis appendicibus. *Epar* ex candido rubescens, vulvam bifariam secundum Rondeletium, quadrifariam secundum Bellonium divisam. Ascendit saepe ex alto ad littora, et Aphyis, Caridibus, Gobionibusque, quos integros devorat, pascitur.

Galliae tam frequens est, ut a carnis levitate, vulgari proverbio locum fecerit. Hominem duodenis merlangis probe pastum, minore ab his pondere in cursu fatigari, quam si fenos tantum *Zonae* appensos gestaret.

Asellus NIGER Anglis ideo *Rohlfisch*, a carbonibus sic dictus; squamis est latioribus, tergore nigricante, ventre candidiore. Linea a capite ad caudam atra, et ad latera aliquantum inflexa producitur; pinnae reliquis sui generis piscibus duriores et robustiores sunt. Parvus carnem habet plane inspidam, profectus habetur in pretio.

Asellum virese. v. Tab. 46.

ARTICVLVS II.

De Molsa, Morhua, Mustela, et Tinca marina.

TAB. II. 6.
TAB.
XXXVI.

MOLVA, Rondeletio *Asinus varius*, et *Molva major*, dorsum habet cinereum multis maculis nigris conspersum, *ventrem* candidum falcatum, *pinnas* in dorso tres, a podice unicam, duas ad branchias, duas in ventre; *dentes* in maxillis, internas partes *Asino* similes.

*Aldrovand.
de Piscib.
l. 3. c. 6.*

Morhua seu *Molva altera*, Anglis *Morchuel*, plerumque est sesquicubitalis longitudinis, pedis unius. *Osi* ipsi magnum, *dentes* in maxillis, *oculi* magni. Ex inferioris maxillae ex-

tremo *appendix* carnosa ceu pilus e barba propendet. *Pinnae* ad branchias et in ventre binae, parte prona tres, a podice duae conspiciuntur. *Dorsum* cinereis fulvisque maculis notatur. *Venter* est falcatus. Caro coctione propter humoris tenuis consumptionem, glutinosior, ut farina aqua diluta, et saccharum *dissolutum* evadit, butyro immersa adeo digitis adhaerescit, ut vix inde avelli possit. *Intestina* et folliculi ichtyocollae conficiendae inserviunt.

Gober-

*Aldrovand.
l. 3. de Piscib.
c. 3.*

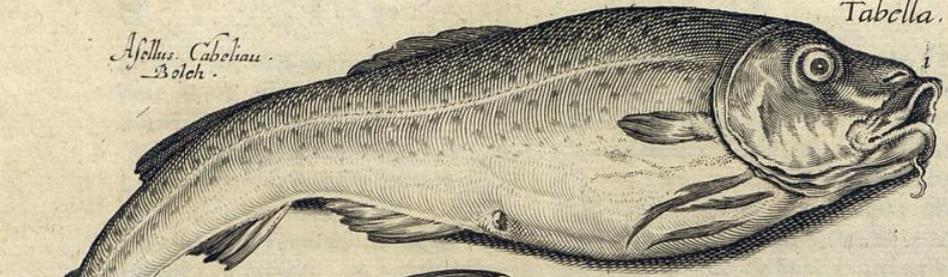
*Aldrov.
Cassier.
TAB. II. 6.*

Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text appears to be organized into several paragraphs or sections, but the specific words and sentences are difficult to discern due to fading and the quality of the scan.

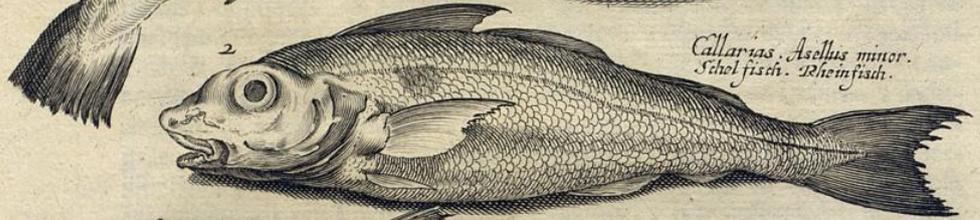
Additional faint text at the bottom of the page, continuing the illegible bleed-through from the reverse side. The text is sparse and mostly unrecognizable.

Tabella. I.

*Astellus. Cabotiau.
Bolch.*

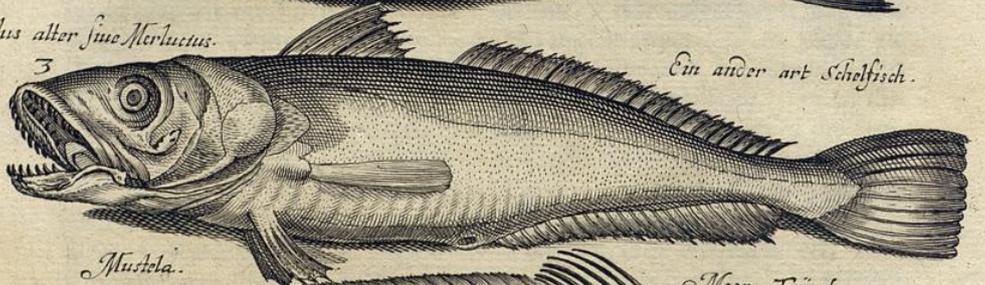

*Callarias. Astellus minor.
Schol fisch. Rheinisch.*

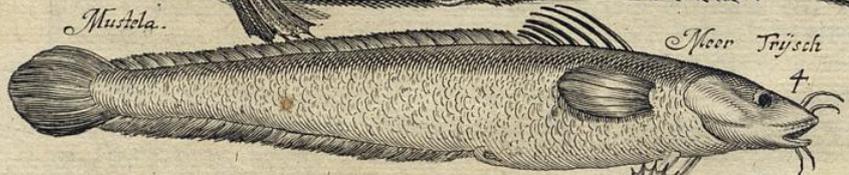
Astellus alter sine Merluctus.

Ein ander art Scholfisch.

Mustela.

Meer Trüsch

Hippurus. Rödorkopff

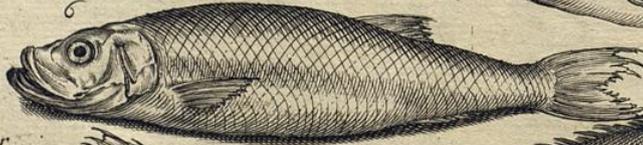
12

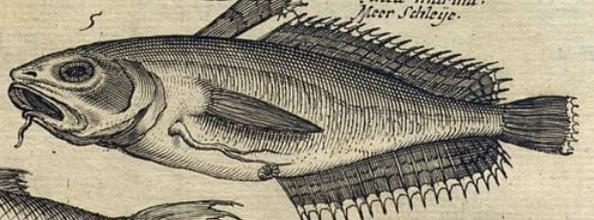
Har engus

Hering

6

*Tinca marina.
Meer Schleye.*

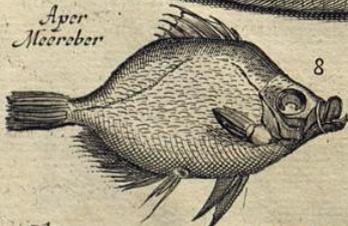

Liparis Schmalz fisch.

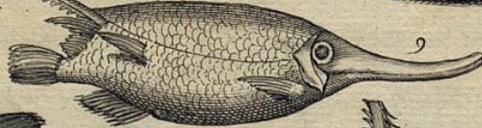

*Aper
Meerobier*

8

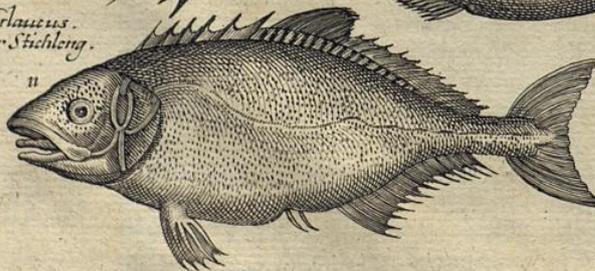

Scelopax. Meer Schneyf

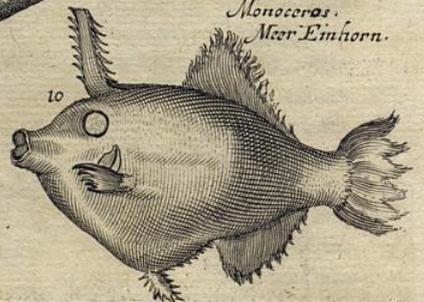
*Glaucus.
Meer Stachelng.*

11

*Monoceros.
Meer Einhorn.*

10

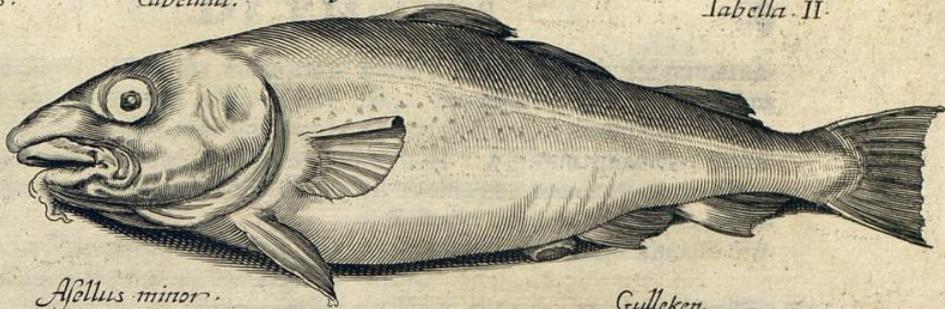

Afellus.

Cabeliau.

1

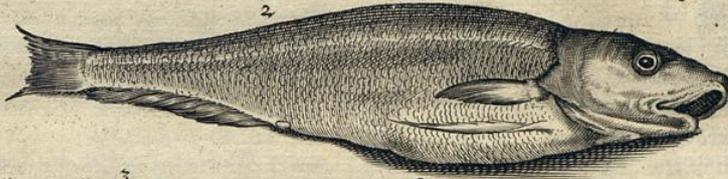
Tabella II.

Afellus minor.

Gulleken.

2

Afellus mollis.

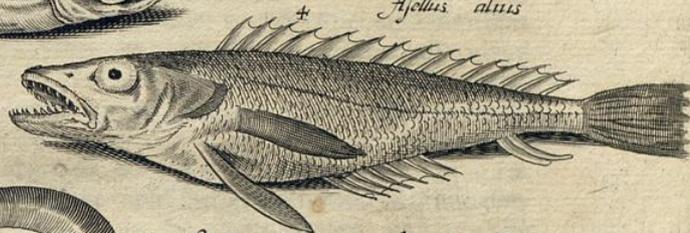
Wijtingh.

3

Afellus alius

4

Reurus

indicus Anguilli formis.

5

Mabia. ein art stockfisch.

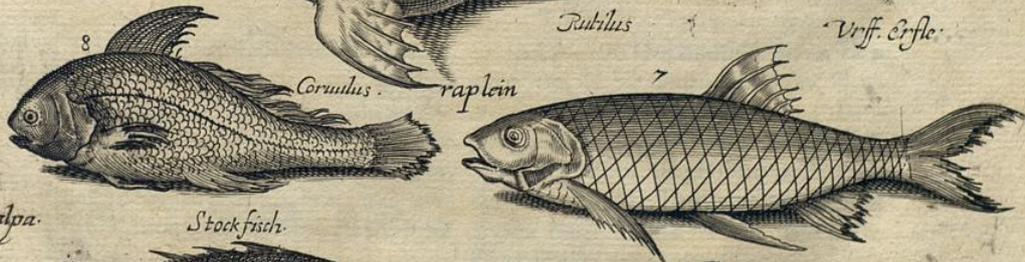
6

Rutilus

Vrff. Erfle.

7

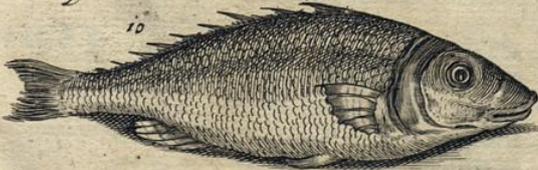
Coriulus.

raplein

Sazon.

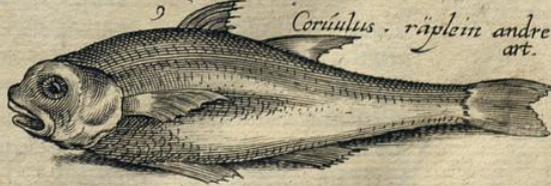
Stockfisch.

8

9

Coriulus. räplein andre art.

Gobergus duorum cubitorum magnitudinem superat. *Colore* est cinereo, ventre falcato, *ore* sine dentibus medioeri partibus internis Merlucio similis. *Carne* duriore quam Asinus.

TAB. I. 4.

Quem Mustelam Genuenses vocant. Illyrici *Pegorellam* dicunt. Bellonius Aristotelis et Galeni *Callariam*, Rondeletius *Afellum* veterum esse opinatur. Trium interdum palmorum et longitudinis, cruris humani crassitie, colore ex livido in opacum abeunte. Duas in tergo *pinnas* gerit, minimo capiti vicina est, praeter has alia ad caudam usque protenditur, ad latera utrinque una rotunda, ut et cauda visitur, sub quibus postremis crassiores ac carnosae quidam cirri bifidi conspiciuntur. Maxillae ipsi mobiles. *Dentes* confusi; in superiore labro, *maculam*, cordis figura, denticulis circumfultam, linguam albicantem et in cuspidem efformatam ostendit. *Branchias* distendit utrinque quatuor. *Interiora* si spectes, sub branchiis *cor* delitescit triquetrum, bursa sua involutum; *hepar* pallidum ac fere lacteum in tres lobos divisum, diaphragmati appensum. Sinistra eius pars, caeteris major, vesiculam fellis oblongam admittit. *Lien* praegrans sanguineus, gracilis, oblongus, pastorum instrumentum, cui cornutae Musae nomen referens, a ventriculo dependet. In *pyloro*, tri-

ginta et aliquot apophyses numerantur. *Intestina* tribus revolutionibus circumflectuntur, priusquam rectum attingat. *Vesicula* quaedam caeteris Afellis communis, gemino veluti folliculo tergori conjuncta, commodum nationis usum exhibere creditur.

Tinca marina, propter corporis cum palustri similitudinem sic dicta, *Pesce fico* Italis, quod passificus instar mollis sit, vocatur. Salvianus *Afellum Callariam* esse, sed falso, contendit. Vix pedalem mensuram excedit. *Corpore* est toto oblongo, latiusculo, squammis minutis contecto, coloris cinericii. *Capite*, in quo duos lapillos gerit, lato et presso. *Ore* magno, et valde denticulato. *Oculis* aureis. Ex inferiore maxilla appendix cum barba propendet. *Branchias* habet utrinque quaternas, et ad eas binas latiusculas pinnis, unam scilicet utrinque. Ex anteriore ventris parte pinnarum vice bini longi admodum atque rotundi cirri propendent. In primo dorso pinna parva erigitur; post eam alia una enascitur, per dorsum totum ad caudam usque extenditur. Inferiori ventri singularis pinna ab ano orta, ad caudam etiam usque producta, subnectitur. Cauda in unicam rotundam definit. *Hepar* magnum et subalbidum visitur.

TAB. I. 5.

Caro concoctu est facilis, sed excrementitia.

ARTICVLVS III.

De Harengo, et Lipari.

Aldrovand.
l. 3. c. 10.

Piscis, quem Germani HARENGVM forte a Graecorum *ῥέπριος*, quod fassamentum sonat, alii Halecem vocant, qui apud antiquos sit et vocetur, ignoratur. *Chalcidi* marinae seu Sardiniae quidam congenerem faciunt. *Thrissis* sive Alofis nonnulli.

TAB. I. 6.

Dorso est quodammodo caeruleo, ventre albo falcato, *squammis* acutis pertinaciterque haerentibus. *Branchiarum* scissuram, quia pro corporis ratione magnam habet, citissime aqua extractus emoritur. Jejuno duntaxat intestino instructum Albertus author est.

In Oceano Germanico circa Britanniam, Hiberniam, Scotiam, Norvegiam, Daniam inveniuntur, in Mediterraneo quoque capi, et Romae, Massiliae, Venetiis proflare falso Bellonius prodidit, formae similitudine, quam cum Trissis habeat deceptus. Puro aquae elemento *Nutriri* voluerunt quidam, quod in aërem protracti in momento expirent. Magnis simul agminibus natant, et tanta ipsorum copia, ut ad ccm. coronatorum in singulos annos capturae precium ascendere Cardanus prodiderit: In terra sancta Oceanici maris Insula rrm. hominum vitam harengis sustentabant.

B

Cum

Cum per petulantiam unam ex captis virgis cecidissent, adeo eorum numerus est imminutus, ut post illa vix centum ex eo quaestu vixerint. Lucent in aqua, ventribus versus summum aequor, obversis; imo tantum de se splendorem, squammis maxime quae circa oculos, emittunt, ut mare fulgurare videatur. Lucem emoriente mori, credere quidam, per aliquot post mortem superesse dies, quidam experti sunt. Semel anno teste Alberto pariunt.

Caradenus
in Briganti-
bus.
Lansius de
Principatu
Europae.

Mira de eorum natu prodita sunt. Proavorum tempore ad Norvegiam sua quasi stativa habuerunt, nostro tempore Britanniam totam immensis exercitibus circumnatare. Circa solstitium aestivum ex alto Scotiae littora petunt; inde Anglica littora advenit, et ab Augusto medio ad Novembrem a castro Scarborough ad Thamesin capiuntur. Postea aliqua vehementiore procella in Britannicum mare deferuntur, et in eo ad Christi natalitia piscantibus se offerunt; hinc Hiberniam utrinque pernatantes, in Septentrionalem Oceanum, circumnavigata quasi Britannia, se transferunt; et ibi ad Junium occultantur; postquam fretificaverit, redeunt.

Usus ipsorum in cibis, apud Septentrionales frequens. Recentes, muria

conditi, et exsiccati; mensis inferuntur. Solent et salita aqua macerari: sal fugine deposita, in craticula assi eduntur. Conspicua in novo orbe volantium nubes. *Misera horum*, inquit Thuanus, *conditio, quibus nec in mari natantibus, nec in aere volantibus, tutus unquam receptus, naturamque in utroque elemento novercam experti, cum ut se a pernicie cognatorum piscium afferant, in altum evadunt, mox ab avibus circumvolantibus rapiuntur; quarum si rostrum fugiendo evaserint, arefactis alis deficientes, rursus se in aquas praecipitant, et volando fessi, a piscibus infestis glutuntur. Itaque mediam sortem eligentes plerumque in obviam naves involant, et praeda hominum sunt.*

Thuan. H.
stor. l. 117.

Liparis piscis a Plinio memoratus, a pinguedine, quasi *Liparis* nomen invenit. Capite terrestrem curriculum refert. Os ei parvum, sine dentibus, maxillis asperis, virga a capite ad caudam satis lata. Squammae parvae; pinnae ad branchias et in ventre binae; alia a podice ad caudam, alia a cervicis loco ad eandem continua sine aculeis.

Plin. H. N.
l. 32. c. 12.

TAB. I. 7

Cauda in duas definit. Adeo pinguis est, ut sub cute pinguedinem loco carnis habeat; asservatus, totus in oleum abiverit.

ARTICVLVS IV.

De Apro Scolopace et Monocero.

TAB. I. 8.
Aldrovand.
l. 3. c. 12.
de Piscibus.

APER Rondeletii, quem ille cum Apro veterum eundem, se falso ut Aldrovandus ostendit ponit, piscis est squamosus, fere rotundus, compressus corpore praeduro; et aspera veluti ac villosa cute praedito, rostrum suis instar, oblongo et obtuso, sine dentibus; aculeis praeacutis, duris, longis, rectis; setas inaequales esse diceres, qui mox a capite secundum dorsum longitudinem decurrunt. Pinnae habet ad branchias duas, in ventre duas alias, multis firmisque aculeis et a se disjunctis constantes; a podice tres aculeos breves et acutos. Cauda in unam pinnam definit.

Rondelet.
Hist. P.
TAB. I. 9.
Rondel. in
Hist. Pife.

Qui Rondeletio SCOLOPAX, seu ASCOLOPAX est, hunc alii Elephantem,

sed perperam; rostrum enim rigidum est; Gesnerus Serram Plinii quod radium caudam versus ferratum habeat, nominat. Semper fere parvum esse, exinde conjicit Rondeletius, quod tres ejusdem magnitudinis ovis distentos viderit.

Gesnerus
Aquatil.

Corpore est rotundo, Erythri modo rufescente; rostrum praelongum, rigidum. In dorso habet aculeum longum durum, praeacutum, altera tantum parte ferratum; denticulis ferram referentibus, utpote contiguas basibus quae latiusculae sunt. Caudam habet tenuem.

Caro ei substantia Pagro similis; boni succi et facilis concoctionis. Cum rarus sit, exsiccatum potius servatur, quam editur.

Monoceros Clusii, ob confusilem potius

TAB. I. 10

potius

potius cum Sclopace formam, quam ut quod inter squamosos cenferi deceat; aspero enim corio est, priori subjungitur. Ex orientali India alla-

tum Clusius ita descripsit. Ab extimo ore usque ad caudae pinnae, paulo longior erat tribus unciis, medio corpore paulo plus uncia latus, etc.

ARTICVLVS V.

De Glaucis veterum et Hippuro.

Clusius l. 6. Exot. c. 27.

TAB. I. II.

GLAUCVS piscis a colore caeruleo seu Cyaneo ita dictus, ἰσκολευκος interdum a Graecis teste Eustachio, dicitur, et bene a *Glaucisco*, cum ille aestate lateat, si Aristoteli et Ouidio credimus; hunc aestate et hyeme Damosenus Comicus in cibus laudet, distinguitur. Mnesitheus apud Athenaeum inter τριπτων, Volaterranus ferratorum et carnivororum genera, eum ponit; Aristoteles squamosum facit, et paucas appendices superne circa ventriculum exeuntes habere adjicit. Plinius aufero et irascenti mari simili colore, esse prodit.

te ad medium corpus linea tortuosa admodum dimittitur, hinc recta ad caudam protenditur.

Tertio quem *sinuosum* vocat, quod linea a branchiis ducta, serpentum corporis flexibus gradientium instar tortuosa sit, dentes sunt acuti, dorsum ex caeruleo nigrescit.

Plin. l. 32. cap. ult.

Apud Rondeletium tres ipsius habemus species: Prior provincialibus *Cabrolle* dictus, tricubitalis quandoque, corpore est longo, ventre compresso, dorso falcato, caeruleo, cute nitida, squammis vix apparentibus, ni cutis exlicetur; ventre candidissimo, maxillis asperis potius quam dentibus munitis. Statim a capite *aculeos* habet; quorum duo, qui iuxta anum sunt, velut in vagina conduntur. Aculeos pinna sequitur, ad caudam usque continua, initio magna, macula nigra notata, inde brevis et tenuis, tenuibus quasi villis constans. Ad branchias pinnae aurei sunt coloris, pro podice rimam potius quam foramen sortitus est. Ventriculum habet magnum cum uno appendice. Vesica fellis intestino adhaeret. Splen parvus, caro candida et pinguis vilitur. Salviaus *Aniam* veterum esse credit, Jovius centrinam quibusdam videri dicit.

Locum in petris etiam et arenis pasci Oppianus scripsit. Numenius apud Athenaeum κατὰ μίλια στρογγυλόν, id, per algas molles, fluctibus minime agitatae et muscum versari, tradit. Aristoteles, et Athenaeus pelagium fecit. Cibus quidem ipsi, carnes. Sed nec algam vel muscum contemnit. Unde Tarentinus escam ad Glaucos capiendos praescribens, partem ex musco et farina, partem ex piscium carne componit. Foetum suum ore, ubi metuit recipere, iterum emittere, tradidere quidam; quia spinosus est, de Glaucis Galeo fumendum id videtur: sane solum ex Galeis Acanthiam foetus suos propter spinam non recipere, author est Aristoteles. Aestate circa LX dies non conspicitur. Plinius alibi dictorum immemor, nunquam apparere scripsit.

Oppian. l. 3. Halieutic. Athenaeus Dignos. l. 7.

Plin. H. N. l. 9. c. 36.

Alter minor, unde γλαυκιδιον apud Athenaeum esse conjicit, septem aculeos in dorso, ad caudam spectantes habet; a superiore branchiarum par-

Vsus ipsius expetitus in cibus, sive uterum gerat sive non. Caput tamen potissimum, apud Anaxandridem, Sotadem Comicum, imprimis si in Olyntho, et Megaris captus esset, commendabatur. Eustathius palmam oculis tradit. ut ut sit, difficulter si Tralliano et Mnesitheo credimus, concoquitur. Concoctus permultum alimenti praebet. Ex jure sumptum seu Glaucum seu Glauciscum, copiam lactis mulieribus facere, Plinius Author est.

Aelian. H. A. l. 1. c. 16. Arist. H. A. l. 6. c. 16.

ARTICVLVS VI.

De Hippuro et Reverso Indico.

Plin. H. N. l. 32. c. 6. TAB. I. 12.

HIPPVRVS seu a similitudine equinae caudae, seu δὲ τὸ ἰπποδίκιον καὶ ἰπποδίκιον, quod equi more feratur et saliat, ita dictus, aliis ἰπποδίκιον ab

agnis saltus infantibus similes exercitibus; Dorioni et Epeneto κατὰ φύσιν, a pinna, quae a vertice incipit, in eoque veluti crista erigitur, Hippocelicio

Rondelet. in Histor. Piscium.

H. N. c. 12. B. I. 7

erius d. atil.

B. I. 11

cefio *Hippuræa*, Hispanis *Lampugo*, *Gazæ Equilis* vocatur. Glauco colore internisque partibus similis est, et facile inter caeteros pisces ex *pinnâ*, quae a capite incipiens in prona parte ipsi unica est, et caudae equinae simillima, villis multis constat, cuiusmodi in nullis aliis piscibus reperitur. Venter in medio corpore situs est.

Aristot.
H. A. l. 9.
c. 10.

Degit in pelago, mari Mediterraneo ignotus. *Carystius* ab *Archestrato* maxime celebratur, quod mirum, cum caeteri ibi pisces viles sint. Delectatur carnibus, et nassis inclusus tantopere crescit, ut inde incrementum cepisse videatur. Vere parit; hyeme latet; in natatu celer est, et nunquam nisi certis diebus capitur.

REVERSVS Indicus duplex est; Anguilliformis alter, de quo inferius dicemus: alter, de quo hic, squammosus. Nomen inde, quod retractus venetur, accepit. Magnitudine est palmi. Squammis contegitur rugosis, spinis in dorso, et ab umbilico ad caudam maxime acutissimis. Docilis est, et facile cicuratur. Magnam Indis in vendendis piscibus praestat operam. Tenui sed valido funiculo alligatus ad mare defertur, blandis animatus verbis in piscem conspectum, etiam magnum, emittitur, ejusdemque lateri seu ventri sese affigit; sic extrahitur. Praeda blande avellitur, ne, quia valide adhaeret, discerpta intereat.

Tab. III.
Clusius Exc.
l. 6. c. 18.

Niremberg.
Nat. Exc.
l. 11. c. 18.

REVERSVM Indicum anguilliformem v. Tab. II.

CAPVT II.

De Pelagiis Laevibus.

ARTICVLVS I.

De Thunno.

Thunnus, seu a Graecorum Θύνες, quod est magno impetu moveri, seu ab Ebraeorum * Thannia, quo Cetaceum piscem intelligunt, sic dictus, multa apud Authores pro diversitate aetatum fortitur nomina. Thynnus seu Thynna simpliciter sive mas est sive foemina, Pelamyde major, Thunno proprie dicto minor. ^b *Cordyla* appellatur partus, qui foetas redeuntis in mare autumnno comitatur, Byzantii αὐξιδας, δια τὸ ἐν ἐλίγαις ἡμέραις αὐξάνεσθαι ut testatur ^c *Aristoteles*, seu quod paucis diebus auferant (*Gaza Auxum* vocat) dicunt. Redux in Pontum ex magno mari *Cordyla*, *Pelamydis* nomen, seu παρὰ τὸ ἐν τῷ πηλῷ μίεν, i. e. quod in limose abdat, seu δια τὸ πέλεν ἔμα, quod gregatim degat, ut ^d *Plutarcho* placet, (*Limosam*, *Limariam*, et *Lutariam* alii vocant) fortitur. Pelamydes cum annum excessere tempus, *Thunni* vocantur; hisce paulo majores *Tritones*. ^e *Orcynus*, *Apoleetus*, *Sarda*, *Synodontis*, *Cybia* seu *Cybios*, *Cete*, *Melandrys*, *Triton*, *Chelidonas*, *Xanthias*, propriis suarum appellationum rationibus non carent; sed et variis eorum sale asservatis partibus singularia nomina indita, apud Authores invenies.

^f *Rondelet.*

Lubricos eos *Plinius* facit. ^f *Ron-*

deletius suum *Orcynum*, ut et eum, quem *Pelamydis* verae seu *Thunni* *Aristotelis* nomine exhibet, squammis magnis ita ad amuffum compactis, ut iis carere videatur, tegi, coctione eisdem dehiscere, tuncque perspicue apparere tenui membrana contactas, scribit. *Pelamydem* vero *Sardam* cute levi esse, et sine squammis, ea parte, quae a pinnis ad branchias sitis, incipit excepta, adjicit. Sed nec vel de sexu notis; vel de *Pelamydum*, et *Thunnorum* differentiis inter Authores convenire videtur. ^f *Aristoteli* ^g *Plinio* et ^h *Athenaeo* mas a foemina eo distinguitur, quod haec sub ventre pinnulam habeat ^g *φραγὸς* dictam, quae mas caret. *Rondeletius* in utroque semper pinnam sub ventre deprehendi ait, indivisam in mare, divisam in foemina, ut podicis foramen dilatari, foetusque commodius in lucem edi possit. *Ligures* et *Massilienses* piscatores nunquam ex *Pelamydibus* *Thunnos* fieri aperte ostendisse, auctor est ⁱ *Scaliger*: a *Pelamyde* hoc unum distare *Thunnum*, quod hic fit lividus lateribus, illa undantibus maculis transverfis atque obliquis eidem destinato gerat, asseret ^k *Bellonius*. Captus An. MDCLXV. circa *Gaditanum* fretum, pedem XXXII. longitudine,

in Hist. Pij.

^a *Aldrov.*
l. 3. 18.
TAB. III. 2.
5. 4.

^b *Plinius*
H. N. l. 9.
c. 15.

^c *Aristotel.*
H. A. l. 6.
c. 16.

^d *Plutarch.*
de solert.
Animal.

^e *Aldrov.*
l. 3. c. 11.

^f *Aristot.*
H. A. l. 5.
c. 9.
^g *Plin. H. N.*
l. 9. c. 15.
^h *Athen.*
Dipnos. l. c.

ⁱ *Scaliger.*
Excercitat.

^k *Bellonius*
cit. Aldrov.

dine, latitudine XVI. in cuius pelle integra classis delineata conspecta est.

Locus Thunnorum varius pro aetate esse videtur. ¹Oppianus, qui eos piscibus pelagiis annumerat, ex Oceano in mare Mediterraneum, cum vere ad sobolis propagationem instigatur, venire, ideoque tum plurimos in Tyrreno et Iberico capi, auctor est; mense Majo Xiphiiis cogentibus irumpere, Jovius adjicit. Pelamydes aequora fluviò aut paludi vicina incolere, ideo in Pontum ad dulciora pabula gregatim intrare, ex Plinio ^m habemus, ibidem, ut et in Moeticis paludibus nasci, *Strabo retulit; tepore gaudere, ideo per summa maris natant, aliquando flumina subire, ex ⁿ Aristotele discimus; Visos qui Agathopoli ad pontem usque, qui aliquot millibus passuum a mari distabat, concenderent, ^oRondeletius prodidit; sed et in Rheno, Nilo, Pado, Platina scripsit; in algosis quibuldam locis. Gaditanis extra Herculis columnas sub solano vento eo delatis, ingenti numero, magnitudine et crassitie incredibili, occurrisse, Admiranda Aristot.

^p venditant. Vix credendum Thynnorum multitudinem in Indico mari tantum, ut Magni Alexandri classis haud alio modo, quam hostium acie obvia contrarium agmen adversa fronte direxerit, quod apud ^oPlinium legimus. Graeci scriptores enim Cete et Physiteras fuisse innuunt. De eorum circa Byzantium et captura et mora ita ^q Strabo, etc.

Cibus eis aliquando ^r alga; saepe, circa Hispaniam imprimis, (ex anteriore ^{*} ad columnas delati pelago, esca deficiente macerantur) glandes; ex quercubus ad mare nascentibus ^r delapsae, quibus vehementer pinguescunt; et ex harum ubertate, ubertas Thynnorum colligitur: ut plurimum caro. Tempore foeturae ^r quicquid attigerint, liguriunt; quin et partu soluto, ne propriis quidem parcunt natis, sed laeti tempore veris ^o Ova vorant subito, et lacerant sub dentibus atris; aliquando prae pinguedine rumpi ^{*} Aristoteles auctor est.

Vitam ad biennium duntaxat producere, quod ^r Plinio ex Aristotele placuit, vix verisimile videtur. Ad

tantam enim excrefcunt magnitudinem, ut xv. talenta pendeant, caudae duo cubita, seu ut apud ^z Aristotelem extat, quinque palmum latitudine expleat, et visi capi, quos corporis magnitudine, squammarum crassitie et corporum duritie biennio multo provectiores fuisse fateri oportuerit.

De *Generatione* habemus, Thunnos coire mense Februario, post idus Junii initio parere ^a semel, et quidem ^b in Ponto Thunnos, bis credi, quia partim tempestivus partim cordus ejus foetus est; prior soboles mense Decembri ante brumam exit, posterior vere. *Ova* edunt quasi in utriculo. Ex his fiunt, quas Scordulas vocant, Byzantii Auxiadadas, quod paucis diebus auferant.

Exeunt autumno cum Thunnis simul, verno autem tempore repetunt, jam factae Pelamydes. Quantum ad *animales functiones*, concessit et istis singularia quaedam Natura. Dromades esse, seu ut Gaza reddit cursores, ex superioribus cognosci potuit. Non vagantur tamen ^a bruma; ubicunque deprehensi usque ad aequinoctium, ibi hybernant. Ex Ponto exituri laevam tenent, et Aquilonem operiuntur, ut secundo fluxu exeant; ingressuri eundem, ad dextram flectuntur, quia dextro oculo plus cernunt, utraque natura hebet. Eadem ^b debilitas in causa, quod ad saxum illud miri candoris, a vado ad summa per lucens, quod in Euripo Thracii Bosphori, quo Propontis Euxino jungitur, in ipsis Europam Asiamque separantis freti angustis, juxta Chalcedonem in Asiae littore visitur, exhorrescant, et sic repente territi, adversum Byzantii promontorium, ex ea causa appellatum Auri cornu, praecipiti petunt agmine. Noctu proficisci et vetustissimum Amphyliti vatis apud ^c Herodotum oraculum, et numerus ^a Bellonio visus, in quo altera parte spica, altera Thunnus conspicietur, et supra hunc Luna cum inscriptione PHILIPPENZE, innuit; nec de nihilo est, quod Plinius, postquam ^c dixisset, capturam illorum a vergiliarum exortu ad arcturi occasum durare, reliquo tempore hyberno latere

¹ Oppian. Halieut. l. 3. c. 620.

^m Plin. H. N. l. 9. c. 15.

^o Strabo Geogr. l. 7.

ⁿ Aristotel. H. A. l. 8. c. 19.

^o Rondelet.

^p Aristotel. in admirand.

^o Plin. H. N. l. 9. c. 3.

^q Strabo Geogr. l. 7.

^r Aristotel. in Admirand.

^o Strabo. l. 3.

^s Athen. l. 7. Dign. Polybii Histor. l. 34.

^t Aristotel. H. A. l. 6. c. 17.

^u Oppian. Halieut. l. 4.

^z Aristotel. H. A. l. 6. c. 17.

^y Plin. H. N. l. 9. c. 15.

^z Aristot. H. A. l. 8. c. ult.

^a Aristot. H. A. l. 5. c. 11.

edit. Scalig.

^b Plin. H. N. l. 9. c. 115.

Oppian. Halieut.

^{l. 4. v. 505.}

Vide Oppian. et Scalig. p. 234.

^a Plin. H. N. l. 9. c. 11.

^b Plin. H. N. l. c.

^c Herodot. l. 2. Histor.

^d Aldrovand. l. 3. de piscib.

^{c. 18.}

^e Plin. H. N. l. c.

latere in gurgitibus imis, nisi tepore aliquo evocatos, aut pleniluniis, adjiciat. In natando figuram cubicam, si gregatim vagantur, *f*ervant, atque sex lateribus comprehensi, soliditatem ex semetipsis constituunt. Ad promontorium^s Bubonicum, maximi, suum instar, soli vagantur; alii more luporum bini proficiscuntur; nonnulli more caprarum, gregatim pascuntur. Ex oriente canicula, in Euxinum natare contendunt; et marinis fluctibus, et fervide radiato sole calefcentibus, inter se velut contexti, confertis turmis sese invicem opacant. *Dormire*^b in imis gurgitibus, sub saxo aut littore abditos, Aristoteles prodidit; et quidem tam profunde, ut ne jacta quidem fuscina, moveantur. Sub Caniculae exortum oestro exagitantur. Haeret ille ubi cutis tenuior, sub pinna, et ita miseros divexat, ut saepe in terram *κατακλι- νου*res saliant, saepe in naves se conjiciant.

De *Sympathia* et *Antipathia* non est quod multa dicam. Dicuntur Cepphos habere comites, qui carunculas pisciculorum, a Thunnis discerptorum, aquis innatantes, depascuntur. Cum gregatim praeter Italiam acti elabuntur, a Sicilia prohibiti, in majores incurrunt belluas. Major Menie a Xiphiis ex Atlantico Oceano in mare mediterraneum pelluntur. Non aliter ab iis gregatim in fugam agi, quam ovium greges a lupis Mathiolus auctor est. De captura Thunnorum agere alterius loci est.

Usum reperere in *Cibis*. Olim membratim caesi^k cervice et abdomine (*τα σπυρριχια* Athenaeus vocat) commendabantur, atque clidio (clidia Thyum festus, Petimen ex Naevio Petimen piscinum, quod est inter duos armos ad pectus, claviculas Medici

vocant) salitis, Omotarichi nomen impositum est, recenti duntaxat, et tum quoque gravi ructu; caetera parte plenis pulpamentis asservabantur. Melandria vocabantur, caelis quereus assulis, simillima. Vilissima ex his, quae caudae proxima^l *καρπια* dicebantur, quia pingui carenti hinc *καριον* nomen, probatissima, quae faucibus, Pelamides in apolectos, particulatimque confecti, in genera Cybiorum (sic dicuntur seu salamenti frustra quaecunque in formam *καρπια* dissecta; vel quae ex dorsi partibus cervici clidioque proximis) dispertiebantur. Alexis caput, commendabat, caudam Antiphanes. Falconius Hetruscus eruditioris gulae ganeo, novum et sapidissimum obsonii genus ex iis commentus est. Athenaeus *εν μυρτα* (intritum hoc, ex aliis et aliis condimentis) aliis piscibus praeculit. Alii salamenta, quae *θυναια* seu *θυνια* potius, quam recentis piscis quamlibet partem praefereunt. Sunt quippe Xenocrati apud Oribasium stomacho inepti, mali succi, flatulenti, ad excernendum difficiles. Galeno, dura carne praediti, et insuaves. Archestratus tamen nobilem Thunnum circa Byzantium, Carystum et Siciliam; praestantiorum circa Cephalen et Tyn-daridem oram; praestantissimum circa Hipponium Italiae, natci, circa Samum ingentem, et deorum convivii dignum capi, prodidit.

Praebent et in *Medicina usum*. Sanguis^m fel, et jecur, sive recentia sive servata, vinum psilotri obtinent. Non pubesciturum, qui in pueritia iis illitus est, Aelianus affirmat. Omotarichus^o largius sumptus, Presteris serpentis venenum retundit. Cybiorum cinis, cum melle ad Condylomata confert.

ARTICVLVS II.

De Pompilo et Amia.

TAB. III. 5.

POMPILVS seu *καρπια* *καρπια* a transvehendo, (fabulantur enim Pompilum hominem *καρπια* portitorem, vel ut Athenaeo placet *καρπια*, ab Apolline * quod Ocyrhoen puellam trajecisset, in sui nominis piscem transmutatum) seu quod navigantes in alto mari ad conti-

nentem uique comitetur; aliis facer piscis, aliis *καρπια* dicitur, et a Plinio inter Thunnos reputatur. Athenaeus Pelamydi similem et varium esse inquit. Rondeletius pro eodem, piscem squammis carentem, in dorso varium et maculosum, in quo a branchiis ad caudam linea

magna

f Phitarch. de solert. Animal.

g Aelian. H. A. l. 15. c. 3.

h Aristot. H. A. l. 4. c. 10. i Oppian. Halient. l. 2. c. 5.

k Plin. H. N. l. 9. c. 15.

* Aelian. H. A. l. 15. c. 23. b Athen. Diap. l. 6. * Apolloni Rhodius in Argon.

f Pl. l. 9. g O. Hal. Ael. l. 2. h A. i A. H. c. 6. TA. k R. de l. m Plin. H. N. l. 32. c. 10. n Aelian. H. A. l. 13. c. 27. o Diofcor. l. 2. c. 30. VI. 26. r. 2. a A. H. l. c. 4. b H. Od. c Pl. l. 32. * Pl. l. 32.

magna curva, a qua ad ventrem lineae multae transversae interpunctae descendunt, ducitur; pars quae supra et inter oculos est, flavescit, aurique colorem imitatur. Cauda in unicam non divisam, neque crescentis Lunae figura, Thynnorum et Pelamydum more, desinit.

Locus ipsis ima maris sedes est.

f Plin. H. N. l. 9. c. 15.

Saepe navigia velis euntia comitantes, mira aliqua dulcedine per aliquot horarum spatia, et passuum millia a gubernaculis non separantur, ne tridente quidem saepius in eos iacto terri; ubi terram se persenserunt, recedunt, nec longe abesse nautis colligitur. Inimicos experiuntur Delphinos, sed magno horum exitio. Degustatis enim illis, continuo convelluntur, furoreque incensi, pelluntur, ad littora, esca marinis avibus futuri.

g Oppian. Halieut. l. 1. Aelian. H. A. l. 2. c. 15. h Athen. l. 7.

h Athen. l. c. Plutarch. utra animal.

Amiam seu παρα το ἀμαίνας τῆς παραπλησίως, quod una cum sui generis piscibus eat; sive quod ἔκατὰ μίαν φέρεται ἀλλὰ ἀγεληδόν, quod non solitaria sit, sed gregatim vivat, ita dictam, Aelianus Troctam, Hispani Bizam quasi Bizantium, alii Bonitam, vocant.

i Aelian. H. A. l. 2. c. 6.

TAB. III. 6.

Jovius et Salvianus pro ea Lechiam, alii Sphyraenam, quidam illum piscem qui Hispanis Lambugo dicitur, perperam substituunt. Piscis est Pelamydi, vel Thunno vel Scombro corporis specie, pinnis caudae similis, cute laevi, ea parte, quae circa branchias est, dempta, rostro acuto, oculis parvis auri aemulis; dentibus ferratis, acutissimis, in os recurvis; branchiis opertis, ventre crasso, argenteo, rugoso, longo, ad podicem usque demisso, cujus appendices sunt innumerae scombrorum appendicibus tenuiores; dorso caeruleo, et

k Rondelet. de Piscib.

dum vivit splendente; a quo ad ventrem lineae ductae sunt obliquae, nigrae, certis intervallis a se distantes. Caudam habet tenuem, in figuram lunae in cornua curvatae, intestina gracilia, hepar rubescens, splenem nigram, fel toti intestino attextum, vel ad illud porrectum pari cum eo longitudine, saepe etiam replicatum.

Degere in mari, stagnis et fluviis affirmat Aristoteles, et cum eo Scaliger; vicinum fluviis et stagnis ob dulcem aquam et limum amare, Oppianus Pontum subire, atque ibi cum suis ducibus aestatem traducere, tum quod ibi belluae magnae pauciores, tum quod ob dulcium aquarum permissionem, passus gravior; unde eorum incrementum singulis diebus intelligitur, certum. Circa Provinciam in maris angustiis quas insulae frequentes efficiunt, capi, Rondeletius author est.

* Aristotel. de part. Animal. l. 4. c. 2.

Aristotel.

H. A. l. 2.

c. 18.

ex Scalig. scilicet.

m Aristotel.

H. A. l. 8.

c. 13.

n Scalig. ad l. 2. H. A.

c. 18.

o Oppian.

Halieut. l. 1.

p Arist. H. A.

l. 8. c. 13.

q Aristotel.

H. A. l. 6.

c. 13.

Vescuntur aliquando alga, ut plurimum carne. Audaces et celeres sunt; quin Troctam saltu valere Aelianus loco supra citato scripsit.

Pugnam cum Delphinis apud Oppianum eleganter descriptam invenies; idem de Troctis apud Aelianum legitur. Captae prosiliunt, et arrosa linea aufugiunt. Appetuntur a quibusdam piscibus in escam, Glaucos inprimis, si Tarentino fides est.

r Aristot.

l. 8. Hist. c. 2.

Adhibentur in cibis tanquam boni succi ad excernendum medii, sed parce nutrientes. Archesstratus autumnum tempore post Vergiliarum occasum, Byzantiasque inprimis commendat; procul a mari Hellepontico deteriores scribit; si vicinum Aegei maris tractum pertransieris, pristinam gloriam maculare invenies.

u Aristot.

H. A. l. 4.

c. 8.

ARTICVLVS III.

De Xiphia seu Gladio.

TAB. IV. l. 2.

a Aelian.

H. A. l. 13.

c. 4.

b Homer.

Odyss. m.

c Plin. H. N.

l. 32. c. 11.

* Plin. H. N.

l. 32. c. 11.

Piscem qui a figura rostri XIPHIAS communiter, ακιφίας Epicharmo, Ξιφίος Menandro, Gladius Latinis dicitur, Homerus ξιφίαν, Hesychius et Varinus ξιφίαν, alii Thranin, Hermolaus Tomum Thurinum, ita enim apud Plinium legit, forte a Thuriis Italiae oppido. Albertus Militem appellat, Galeum a Plinio vocari; Salvianus

et Massurius perperam opinantur. Magnitudine interdum est insignis. Ad decem nonnunquam cubitos accedere, tradit Rondeletius. Delphini magnitudinem excedere, Plinius; naviculas aequare, Strabo. Corpus habet teres a capite statim valde crassum, deinde ad caudam usque tenuius, in extremo ante caudae exortum eminent-

d Rondelet. in Hist.

e Plin. H. N.

l. c.

f Strabo.

eminentia quaedam extuberat. *Corium* caudam versus, ducta manu laeue est, os versus asperum. *Squammae* sub cute latent plurimae, *adeps* in dorso suis more residet. Utraque *maxillarostrata* est, superior magis ossea, durior, aliquando bicubitalis, (Athenaeus totius corporis magnitudini aequalem esse, scribit) inferior brevior et triangularis, plerumque illa habet se ad totam magnitudinem ut tria ad decem, ista ut unum. *Gladius* est ferro acutior, sed extincto pisce corrumpitur. Gellius ejus mucrone dura excavavit saxa. *Dentes* ipsi falso Aelianus tribuit, non admodum curvos, nec admodum inanes. Nullos enim habet, eorum loco ossa oblonga et aspera in palato resident, absunta in tantum gladium materia, quae dentibus cedere debuerat. *Oculi* ipsi orbiculati prominentes, et ante eos foramina. *Branchiae* octonae et duplices, *tergus* ex cinereo nigricans, et serici intar splendens. *Pellis* tenuissima, *venter* argento micans. *Fellis* vesicula intestino committitur.

Degunt in mari, et raro adeunt littora. Copiosius vero juxta Scyllaeum promontorium apud Siculos et Zophyrium quod Italiae extremum est, hodieque Spartiventum a

nautis nuncupatur, capiuntur. Tribuantur tamen ab Aeliano¹ et Darnubio, sed et in Dania in lacu Suerinensi notissimi dicuntur.

Visitant piscibus, quos rostri incurfu interficiunt, nec prius comedunt, quam spiculo^m transfixerint.

Exortu Caniculaeⁿ divexantur ab oestro seu asilo (Animal est parvum, scorpionis effigie aranei magnitudine) tantoque infestantur dolore, ut in venas saepenumero exiliant. *Balaenam* exhorrescunt, eamque conficati, gladium suum in terram, aut obvium quemcunque vadi locum impingunt, sic infixio capite sese continent. Nec tamen sua ignorare arma credendum. Utitur rostro tanquam gladio. Saepe in mari Indico validissimas Lusitanorum naves, ad fesquialmum aliquando perforant. Visus in mediterranea juxta navim nantem, medium rostro discidisse. Graecanicum fermonem ab Italico distinguere, illum minime reformidare, ad hunc diffugere, Joannes Marius Caetaneus, qui Locrensi in littore Xiphianum piscationis interfuit, prodidit, et Brutii testantur.

Usus in cibo rarus. Carne enim est arida, et difficulter concoquitur. Arcestratus Byzantinum commendat.

ARTICVLVS IV.

De Remora et Cetorum Duce.

TAB. IV. 3.

DE REMORA, quae *Echeneis*, *Remiligo*, et *Naucrates*, dicitur, vix quicquam certi scribere possum, adeo Authores in diversa scinduntur, tria tamen occurrunt, descriptio, facultatis naves retinendi, et causa. Varie a veteribus describitur. Quibusdam est parvus piscis, assuetus petris. Quibusdam^p eum pedes ex Aristotele habere opinantur, ita posita pinnarum multitudine. Mutianus muricem esse, latiore purpura, neque aspero, neque rotundo ore, neque in angulos prodeunte rostro, sed simplice concha, utroque latere sese colligente, quibus inhaerentibus, plenam ventis stetit navem, portantem nuncium a Periandro, ut castrarentur nobiles pueri, conchasque quae id prae-

stiterint, apud Gnidiorum Venerem coli, prodidit. Trebius niger pedalem esse, et crassitudine quinque digitorum credit. Tres eo nomine celebrari, haud perperam inde colligas. Nec inter recentiores de eodem convenit. *Rondeletius* inter ignotos reponit. *Gillius* nunquam se piscem, vel piscatorem, qui ipsum vidisset, vidisse profitetur. *Bellonio* est totus ex ossis, mollis, lubricus, coloris herbacei, inferiore parte planus, dorso repandus, in gibbo convexus, limacis rubri testa carentis effigiem referens. Eidem ad spitamae longitudinem et manubrii ligonis crassitiem plerumque excrescit, circa saxa in mari, sed lente serpit, et iter cornibus praetendit, mucaginemque ut limax serpendo relin-

f Athen. Diognos. l. 7.

g Oppian. Halient. l. 2.

h Aelian. H. A. l. 14. c. 23.

i Aristot. H. A. l. 2. c. 13.

k Plin. H. N. l. 32. c. 11.

p Plin. H. N. l. 9. c. 25.

1 Aelian. H. A. l. 14. c. 23.

* Aelian.

m Oppian. Halient. l. 2. v. 509. n Plin. H.

Oppian. l. 2. v. 509.

o Aelian. H. A. l. 9. c. 40.

Gladus

Schwerdfisch. Meer Schwert

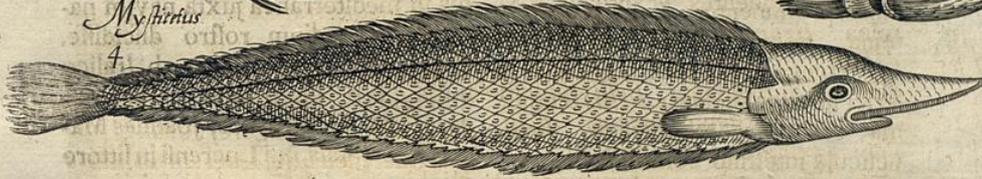

Remora. Schiffhalter

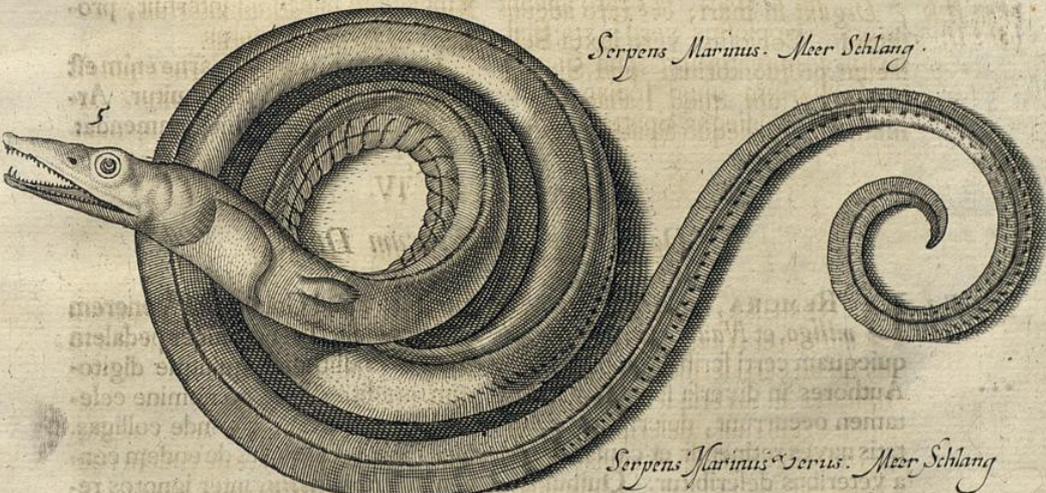

Myxine

Leither der walfisch

Serpens Marinus. Meer Schlang

Serpens Marinus verus. Meer Schlang

Conger. Meer Aal

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including names like 'Linn.', 'H. A. L.', and 'L. 1. 9.'

relinquit. In Corcyra frequentissime e verriculis extrahi dicitur. Quam in Imperati Neapolitani Exoticotamiejo Neapoli vidimus, sic describitur. Capite supino acetabula habet similitudine cirrorum sive acetabulorum Polypi, quibus naves magnosque ac cetaceos pisces apprehendens pertinaciter haeret. Cursumque eorum remoratur, et pro arbitrato suo retinet. Ad magnitudinem corporis Icon expressa est.

Remorae Aldrovandi color toto fere corpore ad violaceum inclinat. Latera candicant; medium corpus subviridis linea intersecat. Cauda, quae unicam pinnam degenerat ad caeruleum vergit. Rostrum canino simile, nisi inferior maxilla superiorem longitudine superaret. Pinnae toto corpore sex. Simillimus Embdae in Frisia pisciculus repertus est, referente Gelhero, quatuor digitorum longitudine. Cuticula sine squammis tenuissima; capite pro corporis magnitudine maximo. Oculis parvis, reliquo corpore turbinato; sub mento quiddam habebat figura acetabuli. Cavitas cum digito premeretur, ita adhaerebat, ut circumferri posset. Par facultatis navigia retinendi ratio. Ruant venti licet, et saeviant procellae cogit stare navigia secundum Plinium (verba ejus sunt. Ventum est ad summa natate, &c.) Plinio Oppianus adstipulatur. Cheremenianus Trallianus apud Plutarchum impedimentum et moram navigationi inferre, et ut tardius navigia ferantur facere asserit ille puppi, hic lateri navis, Oppianus carina adhaerere scribit. Petrus Melara Cardinalis Turonensis trirremem cum e Gallia Italiam mari peteret, ab eodem (nisi forte de Lampetra id accipiendum sit) in medio cursu retentum fuisse. Kircherus pro fabulosis omnia ista habet. Nunquam talem a Plinio ad tempora nostra effectum notatum, etsi totus orbis navigationibus lustratus sit. Non posse potentia major a minore vinci. Nullum magnetis frustum, quamvis efficacissimum, exactissimeque libratum aliud majus, et gravius allicere. Frequenter in freto Siculo

ob contrarios aestus, unam onerariam extensis velis, secundo vento in mediis fluctibus haerere, vicinis cursum tenentibus.

De causis haud certiora occurrunt. ^{t Rondel. de pisc. maris. l. 15. c. 18.} ^{u Aristot. in Mechanicis quaest. 6.} ^{x Plutarch. Symp. l. 2. probl. 7.} ^{y Fracastor. l. de Sympath. c. 8.} ^{z Scalig. Exer.} ^{a Lonicer. l. de Aquatic. * Suarez. Disput. Metaphr. 18. b Basilius 8. Hexam. homil. 7. c Ambros. Hexam. l. 5. c. 10. d Keckerm. in probl. nauticis. e Plin. H.N. l. 22. c. 1. T. AB. IV. 4.} ^{f Oppian. Haliut. l. 3. g Aelian. H. A. l. 10. c. 6.} ^{h Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{i Plin. H.N. l. 32. c. 1.} ^{k Kircher. l. 3. Artis Magnet. Oppian. Haliut. l. 1. v. 221.} ^{l Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{m Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{n Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{o Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{p Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{q Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{r Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{s Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{t Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{u Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{v Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{w Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{x Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{y Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{z Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{aa Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ab Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ac Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ad Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ae Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{af Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ag Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ah Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ai Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{aj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ak Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{al Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{am Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{an Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ao Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ap Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{aq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ar Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{as Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{at Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{au Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{av Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{aw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ax Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ay Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{az Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ba Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{be Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bh Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bi Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bk Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bo Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{br Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bt Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{by Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{bz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cg Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ch Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ci Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cj Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ck Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cl Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cm Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cn Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{co Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cp Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cq Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cr Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cs Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ct Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cu Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cv Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cw Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cx Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cy Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cz Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ca Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cb Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cc Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cd Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{ce Plin. H.N. l. 22. c. 1.} ^{cf Plin. H.N. l. 22. c. 1.}

partem Oppiano et Aristoteli dici falso opinatur Bellonius, Hermolao Iulus, aliis *Mysticetus* dicitur. Longus est, colore albo, capite longo, angusta cauda, si Aeliano credimus. Aldrovandusⁱ dodrantalem, rostro acuto, capite praelongo et plano, cauda angusta et tenui, toto corpore aspero, squammis experte, sed osseo corio tecto, proponit.

ⁱ Aldrov. de Piscib. l. 3. c. 23.

Fabulosum ne id, quod Rondeletius arbitratur, an ambiguum, quod Scaliger^{*}, natura talem dederit, an

^{*} Scalig. ad H. A. Arist. l. 2. c. 16.

amicitiae ascribendum sit, non disputo. *Amicitiae exempla sunt Balaena, musculus, quando praegravi superciliorum pondere obrutis, ejus oculis, infestantia magna vada, praenatans demonstrat, oculorumque vice fungitur*, apud^k Plinium legimus. Agnitum, ore velut anchoram a Balaenis recipi, in faucibus dormire; hoc quiescente, illas non moveri, hoc gubernatore, destitutas, ad terram delabi et perire, Plutarchus^l et^m Claudianus, ut superius dictum, prodidere.

^k Plin. H. N. l. 9. c. 62.

^l Plutarch. l. 1. utra animal. ^m Claudian. in Entrop.

ARTICVLVS V.

De Serpente Marino.

TAB. IV. 5. 6. TAB. V. 1. ^a Plin. H. N. l. 32. c. 1. ^b Aelian. H. A. l. 18. c. 28. ^c Aristot. H. A. l. 2. c. 15. ^d Aristot. H. A. l. 8. c. ult.

Serpens marinus, ^a Plinio *Draco Marinus*, Aeliano^b *μύρος* et *Hydrus*, Aristoteli^c *ἰχθὺς θαλάσσιος* dicitur.

Notabilis ipsorum in quibusdam locis magnitudo. Ejus sunt in Africa, ut boves^d infectentur, et triremes apprehensas evertant. Circa Norvegiam ducentorum pedum longi visi, tantas aliquando supra mare spinas, erigentes, ut navis per unam transire possit, si Olao Magno credimus. Conspicitur in sinu Codano quidam flavi coloris XL. pedum, innoxius, nisi irritaveris. Apud insulas^e quasdam ante Persidem, vicenum cubitorum, terruere classem. Tales in^f Carmaniae promontorium et Arabiam circa tres insulas e mari egrediuntur. Baraces sinus^g navigantibus perniciosus, quod ad eum e pelago tendentibus praegrandes et nigri serpentes occurrant. Maximi ejusdem descriptionem et in Virgilio^h invenies. Is de quo hoc loco, terrestri similis est, capite et corpore congruⁱ *αμαυρότερος* duntaxat, ore acutiore, siⁱ Aristotelem sequimur. Si Salvianum, habet dorsum subrubrum; latera subflava, ventrem subalbidum. Rondeletius eum trium cubitorum facit, corpore fulvo, quam Anguilla rotundiore, colore quem et sceleton, apud Aldro-

^e Plin. H. N. l. 6. c. 23.

^f Solinus in Polyhist.

^g Arrian. in Periplo maris rubri.

^h Virgil. l. 2. Aeneid.

ⁱ Arist. H. A. l. 2. c. 14. et l. 9. c. 37.

vandum exhibebat, capite congru, oculis flavescentibus, ventre et rostro cinereis, maxilla superiore longiore. Dentes muraenae modo, sed rariores habere, addit: pinnulas ad branchias veluti Anguillae duas. A Castelletto ad^k Aldrovandum missus, colore erat congru, sed ad caeruleum inclinante. Ore intra rubido, dentibus acutissimis instructo, sub mento apophysis barbae modo propendebat, altera ad ani orificium.

^k Aldrov. de Piscib. l. 3. c. 24.

Maris est incolae: nec tamen ἐν τοῖς σφόνδα βαθέων, seu profundissimis, gurgitibus nascitur: Qui in aquis fluviatilibus reperiuntur, Hydri sunt et toto coelo ab istis differunt. Dedit tamen aliquando et in terra, ut terrestris^m quaedam species; toto fere die in mari vivit, somni causa in terram egreditur. Vehementior est congru, si *σφόνδα* ita placet vertere. Captusⁿ atque immixtus in arenam, cavernam sibi rostro mira celeritate excavat.

^l Arist. H. A. l. 2. c. 14. ^m Scal. editur.

ⁿ Bellon. observat.

^o Plin. H. N. l. 9. c. 37.

Pugnare aliquando in Turcia tempore Bajazetis a solis ortu ad occasum cum terrestribus; Occisorum utrinque octo millia numerata sunt. Aquatici concessere victoriam.

Comedi quidem potest: sed propter similem cum terrestri formam rejicitur.

dA l. 2.

f O. Hal v. 7.

g A.

h Op. Hal v. 51.

i Ar. l. 5. c. Ar. l. 6.

ARTICVLVS VI.

De Congro et Ophidio Plinii.

TAB. IV. 7. ^{*} Rittershusius ad l. 1. [†] Halient. Ophidian. ^{*} Athen. Diognos. l. 7.

Congru, qui Graecis a *γρό*, quod est voro; *απειλει*, *γρό* τῶν πελοπόννησος τῶν πλετώνας, *κόγγρος* et *γέγγρος* aliis *Gryllus*, quibusdam a corporis et colo-

ris similitudine, *Anguilla marina* dicitur, duo genera; Unum Album et pelagium, alterum Nigricans, quod haud recte vel littorale vel pelagium dixeris.

k Ar. l. 8. c. Plin. l. 9.

ARTICVLVS. VII.

De Muraena.

TAB. V. 3. 4. **M**uraena, quibusdam *Draco mari-*
nus, quod corporis specie ser-
 pentes aemuletur, Graecis *μύραινα*,
σμήραινα et *ζμύραινα* (multae enim di-
 ctiones quae ab *σμ* incipiunt, olim
 per *ζμ* scribebantur)^a *παρα τὸ μύρειν* vel
μύρειναι, quod, ^b prae pinguedine in
 summa aqua fluitent, et a sole torrefac-
 tae, qua curvare se nequeant, mergi
 non possunt; quod tamen de optimis
 quae Latinis *Flutae*, Graecis *πλωταί*,
 quasi navigabiles vocantur, potissi-
 mum sumi debet, quamvis et *rhyades*
 pisces Flutas Gaza vertat, dicitur.

Externa si attendas, ad duorum
 cubitorum longitudinem accedunt;
 circa Cartejam locis exterioribus
 minarum supra octoginta reperiri,
^c Strabo, ad decem libras augeri ne-
 que majorem se vidisse, Salvianus,
 prodidit. ^d Longus est, lubricus seu
 laevis, et serpentis speciem referens.

Cutis quae ^e tenuissima diversi colo-
 ris, qui nec in omnibus sibi respon-
 det, seu quod alius vivis sit, alius in
 mortuis (sane Plinius, ^f in Gallia se-
 pentrionali, Muraenis omnibus, in
 dextra maxilla septenas maculas ad
 formam septentrionis aureo colore
 fulgere, duntaxat viventibus, pari-
 terque cum anima extinguere testatur)
 appareat. *Mas* paucioribus macu-
 lis distinguitur, et quibusdam veluti
 stellis conspergitur, *foemina* pluribus
 veluti aureis guttis, quas Ovidius
 auratas notas dixit, variatur; ^g Bel-
 lonio; eidemque ut plurimum ful-
 vescent. Rondeletius colore fusco,
 ideo *κελευνήν* ab Oppiano dici; Mas-
 surius maculis luteis et nigris; Gillius
 alium colore subnigro, luteo alium,
 albo et nigro quasdam colore distin-
 ctas, prodidere. ^h Aldrovando foemi-
 na varia est, blattariae floribus similis,
 hinc ardens Ovidio dicitur.

Caput habet rotundum, tenue, et
 acuminatum, rictum *oris* latissimum.
Dentes acutissimos, ferratos, solidos,
 non in maxillis solum, sed et in ima
 quoque faucium parte dispositos. Car-
 nosum *palatum*, quod linguae loco
 obtinuit. *Maxillam* superiorem aquil-
 linam, in cuius extremo duae sunt

breves apophyses seu verrucae. *Ocu-*
los magnos. *Dorsum* cultellatum,
 ut Pytheas ait, hoc est, spina acuta,
 et pinnulam fere constituyente. *Pin-*
nas et branchias, adimit ipsis ⁱ Pli-
 nius; sed male. Quaternas enim has
 habent. Sed ^k parvas; utpote ex
 quaternis minutis osculis, sive fora-
 minibus paulum modo se exferentes;
 seu ut Aristoteles dicit, non *διηθρομέ-*
ναι, id est explicatas, sed praeter
 aliorum piscium morem confusas.
 Illas non ad latus fitas, neque tales ut
 natare possint.

Quantum ad *Interiora*, carnem ha-
 bet candidissimam, sub cute obliquis
 et transversis ductibus dispositam, va-
 riis musculis hinc et inde abeunti-
 bus munitam, multis spinulis brevi-
 bus et recurvis conspersam; *hepar*
 subfulvum, oblongum, stomacho in-
 cumbens, longiusculum; *fel* Cya-
 neum, magnitudine avellanae, quod
 Bellonius jecori; ^m Aristoteles inte-
 stinis inhaerere, a jecore meatibus
 quibusdam dependere, scribit. Habet
 et lienem oblongum nigricantem, sto-
 macho annexum. *Ventriculum* lon-
 gum, a cuius medio intestinum sine
 spiris ad anum protensius, iuxtaque
 eum cellulae, instar intestini coli, ha-
 bentur. *Vertebri* quae minus fre-
 quentes, sed oblongiores quam An-
 guillae, processus insunt transversi ac
 sursum spectantes praeter aliorum pi-
 scium morem. Aristas Scaliger ⁿ vo-
 cat, quae si corium invertum detra-
 hatur, cum eo simul omnes educun-
 tur. In Oesophagi, qui latus, et a rictu
 incipit, orificio, hamuli leviter unci-
 nati, ad gulam citra fauces spectantes,
 linguae vicem supplent, ac statim a
 branchiis folliculus teres, spinae in-
 cumbit, flatu turgidus, commodioris
 natationis usum praebens.

Vivunt quidem in mari, circa pe-
 trosa ^o loca; videntur tamen et flu-
 viorum ostia petere. In Oceano ra-
 rissimae sunt. ^p Tartessiae et e Siculo
 freto, unde ad piscinas Romam ac-
 cersebantur, antiquis in pretio fuere;
 minus ex Tartensi et Carpathio mari
 probabantur. Exeunt et in terram fre-
 quenter,

^a Eustach. in
 Homer.
^b Macrobi.
 Saturnal.

^c Strabo
 Geogra. l. 3.

^d Arist. H. A.
 l. 2. c. 13. l. 4.
 de partib.
 c. 13.

^e Plin. H. N.
 l. 9. c. 11.

^f Plin. H. N.
 l. 9. c. 23.

^g Bellon.
 Hist. l. 5. c. 10.

^h Aldrov. de
 Piscib. l. 3.
 c. 27.

ⁱ Plin. H.
 l. 9. c. 20.

^k Athen.
 Dipn. l. 7.
 Theophr.

^l Arist. H.
 l. 2. c. 13.

^m Arist.
 Histor. c. 1.

ⁿ Scalig.
 A. H. l. 2.
 c. 16. l. 10.

^o Synes.
 Epist.

^p Clem. A.
 in paedag.
 p. Varro
 R. R. l. 2.

^a Arist. H.A. 1.5. c. 10. quenter, in eademque ⁹ capiuntur; et diu, quod parvas branchias habeant, parum aquae admittant, nec multum refrigerii desiderent, vivunt.

Cibus ipsis caro, ideo in petris quae Channis, et Patellis plenae domicilium. Nec ab humana abstinent. Cujus * rei gnarus Vedius Pollio, Eques Romanus, et ex amicis Augusti, invenit in hoc animali documenta saevitiae, vivariis earum immergens damnata servitia, non tanquam ad hoc feris terrarum non sufficientibus, sed quia in alio genere totum pariter hominem distrahi spectare non poterat. Cum rabie agitantur, saevissime persequuntur squamosos; ita vero morsu valent, ut partem nisi tota amputetur, ab ea liberari posse neget, Rondeletius. In Sicilia * in fumina aqua prae pinguedine fluitant. Unde manu capi muraenas flutas Papirius apud Varonem prodidit.

^r Plin. H.N. 1.9. c. 23. et 1.32. c. 2. De Muraenae cum vipera congressu a multis * sparsa opinio. Muraena inquit libidinis impetu plena, latibulum viperae intrat. Vipera mas stimulis concitata ad mare accedit, et sibilo edito amatam evocat; sic anibo invicem colligantur. Falsitatem si discrepantia (alii marem cum vipera foemina congressi, alii foeminam cum vipera mare produnt) non ostendit, at certe illud, quod Nicander famae, Plinius et Aelianus vulgo eam tribuant. Andreas * apud Athenaeum, quod vipera nemorum secreta amet; nec a quoquam id observatum esse, vel piscatore vel littorum, ubi frequentes muraene, accola, neget, ostendere potest. Coeunt autem more * serpentum, et ova parva, eaque ¹ *Σαβυρὰ* seu arenacea, numerosa * et quocumque tandem tempore pariunt. ^u Idem 1.3. c. 10. * Muraenulae recens prognatae, celeri adolescunt incremento.

^y Plin. H.N. 1.8. c. 15. Latitant ² hyberno tempore, quo paucos dies si excipias, non capiuntur. Quia * pinnis carent, flexuoso corporis impulsu moventur.

Ad Ingenium et Mores pertinet, quod, e vivariis * egressae piscatores adoriri, et e navibus in mare pronos

dejicere; reti circumdatae ^b maculas appetere ipsas, consciae teretis ac lubrici tergi, cum multiplici flexu laxari donec evadant; ut haesere in hanc amplius devorare quam hanc, admovereque dentibus lineas, atque ita erodere; infixas hamo, quod sint cultellato dorso, sese invertere; cauda ictas, celerrime exanimari, capite ictas difficulter, unde animam in cauda habere certum ^c Plinio concentu et tintinnabulis, quod ex fabula de viperae sibilo natum esse credo, a piscatoribus evocari; dicuntur. *Docilitatis* argumentum, L. Crassi, qui cum Cn. Domitio Censor fuit, Muraena Inauribus ^d et gemmis distincto monili ornata, tanquam eximiae pulchritudinis puella, vocem Crassi cognoscebat, ad eum adnatabat, et porrecta cum gaudio accipiebat; in piscina mortuam, atratus tanquam filiam luxit. Idem de Antonii Drusi in villa apud Baucos, in parte Bajana, Muraena, dicitur.

Antipathiam ipsarum cum Locusta, Polypo, Ozena, Congro, Aceto, et Ferula notarunt auctores. ^e Vincuntur a locustis. Ad carnes ^f Polyporum Ozaenarum ^g imprimis praeproperae feruntur. Pugnās Aelianus descripsit; addidit Kiranides incredibile, evanescere Muraenam, si cum Locusta coquatur. Cum Congro saepissime congressam Puteolis, spectavit Perottus. Aceti gustu praecipue ^b in rabiem aguntur. Licinius ^h Macer piuguescere jactatu, (alias lactatu) fuste non interimi, easdem ferula profusus, prodidit. Mirum quod ex ⁱ Aeliano habemus, cum ⁱ plagam unam acceperit torpescentem persistere; sin plures inferas, funditus ira accendi.

Summis olim apud Romanos fere in deliciis, seu ut gulae irritamenta, seu quod diutissime et magna copia in vivariis servari possent; vel unus C. Hirrius duodena * milia sestertia, ipsis alendis insumebat, et uno tempore Caesari ^{vim} Muraenarum mutuo dedisse in pondus dicitur; nam permutare pretio vel alia merce noluit.

^b Plin. H.N. 1.32. c. 2.

^c Plin. H.N. 1.32. c. 2.

^d Aelian. H. A. 1.8. c. 4.

^e Macrob. Saturn. 1.2. c. 11.

^f Tzet. Chil. 8. c. 173.

^g Plutarch. 1. ultra animal.

^h Porphy. 1.8. de abst. ab animal.

ⁱ Aelian. H. A. 1.1. c. 32.

^j Oppian. Halieut. 1.3. v. 190.

^k Plin. H.N. 1.9. c. 30.

^l Plin. H.N. 1.9. c. 23.

^m Aelian. H. A. 1.1. c. 37.

ⁿ Varro de R.R. 1.3. c. 17.

^o Plin. H.N. 1.9. c. 55.

Macrob. Sa- tur. l. 2. c. 11.

Plin. H. N. l. 35. c. 12.

Lamprid. in Heliogab.

Macrob. Saturn. l. 2. c. 11.

Intra hujus villam modicam quadragies piscinae venerant. Tripitanus summa coenarum lautitia, ex Fenestella appellatur; unaque fuit Muraenarum, altera Luporum, tertia Myxonis piscis. Heliogabalus eandem lactibus in locis mediterraneis rusticos pavisse creditur, ut totum Romanum imperium perderet. Piscis aestivum Licinius Muraenarum nomen imposuit, ut Sergio Oratae. Commendatas maxime pra-

quantés ex Horatio potest colligi; sed et a lactibus summam obtinuisse carnem. Nam si molles illarum carnes stannas, sive duras, opprobrium vitare non poterunt. Illae inflationes, hae cruditates difficiles concoctu pariunt. Galenus tamen mediocres posuit, si in puro mari versentur. Reperere et in Medicina usum. Nam Marcellus pellium cinerem ex aceto fronti illitum, prodesse adversus capitis dolorem prodidit.

Horat. l. 1. c. 1. Serru. Sat. Galen. l. 1. c. 1. cibis boni mal. succi. ad Alimen.

ARTICVLVS VIII.

De Myro, Reverso Indico Anguilliformi et Taenia.

TAB. V. 5.

MYRUS, seu μύρος, παρὰ τὸ μύρον sive μύροισι, fluere, quod prae nimia pinguedine mari supernatet, dicitur. Volaterranus, falso Plinio et Gazae Oculatam, Plauto Ophthalmiam vocari scripsit. Alicubi Myrinus, sed perperam, μύρινος enim legi debet, vocatur. Sitne Muraenarum mas, quod Plinius, Hesychius et alii prodidit, ex descriptione colligetur. Aristoteles concolorem, muraena robustiorem, colore piceo, dentibus intus et extra instructum prodidit. Athenaeo λεόχρους seu colore leonis et ἰσχυρός seu torquillae, esse creditur.

Plin. H. N. l. 9. c. 23.

Athen. Di. phos. l. 7.

Athen. Di. ph. l. 7.

Duo ejus apud Dorionem genera. Nigrum, quod Galli piscatores serpentem vocant, et Ruffum, quod deterius. Ille serpenti magis similis est quam Muraenae, corpore nigricante, rotundo, sine maculis, sine squammis. Carne tenerrima, sine ullis spinis. Pinnulas habet valde exiguas cutis substantia, unam a cervicis loco ad anum usque, et alteram ab ano ad eandem, quarum ora nigra est: unicum utrinque branchiarum imperfectarum foramen, puncta in utroque latere aliquot aurea, quae magis in viventibus quam mortuis apparent; gulam ventriculo praepositam, intestina longa, recta ad podicem porrecta; jecur longum, rubescens, sine felle, splenem longum, tenuem.

Alter serpens rubescens Rondeletio (Dorionis Myrum ἰσχυρόζωντα, non absurde dixeris) piscis est rarissimus, corporibus specie serpentibus terrenis similis; colore rubro vel phaeniceo, lineis obliquis et sinuo-

sis a dorso ad ventrem ductis, eam lineam, quae a capite ad caudam protensa est, secantibus; scissura oris non admodum magna. Dentes habet acutos, serratos, branchias squamulorum piscium instar operatas; in dorso a capite fere ad caudam capillamenta tenuia a sese disjuncta, in ventre similia. Cauda in pinnam unam desinit.

REVERSUS INDICUS Anguilliformis, inter Pelagios non squammosos; ab Aldrovando refertur; inter Galeorum genera ab Hernando. Instar Anguillae Columbus facit, nisi grandiuiculum caput haberet. Capite autem pelliculam quandam cruminae similem gestare scribit. Si Hernandum sequimur, tres spithamas est longus, Corio nigro, figura mirabili: vix possis divinare, an natet supinus vel pronus, imo iudices, cum supinus est pronum jacere, et cum pronus supinum. Rostrum habet acutum, labrum inferius superiori longius, latius, et ad superiora contortum. Caput compressum, ac rostellum spinifero octo uncias longo, tres lato insigne, quo tuberoni et aliis piscibus adhaerere solet, pinnas circa branchias quaternas, singulas, juxta ventrem et dorsum, caudam nonnihil lunatam. Vivit in Oceano Septentrionali; et piscibus vescitur. Usus ejus in piscibus capiendis. Viso fulgore aëris statim praedam deserit. Modus piscationis a Martyre descriptus est.

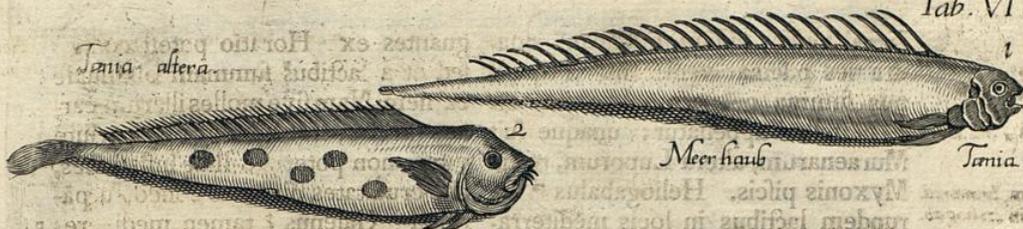
TAB. II. Niremb. Exot. Nat. l. xi. c. 18. Hernando.

TAENIARUM, quae a similitudine fasciae et vittae ita dicuntur, Gaza vit-

Martyr. l. 3. Decad. Ocean. TAB. VI. l. 2. 3.

tas

Tania altera

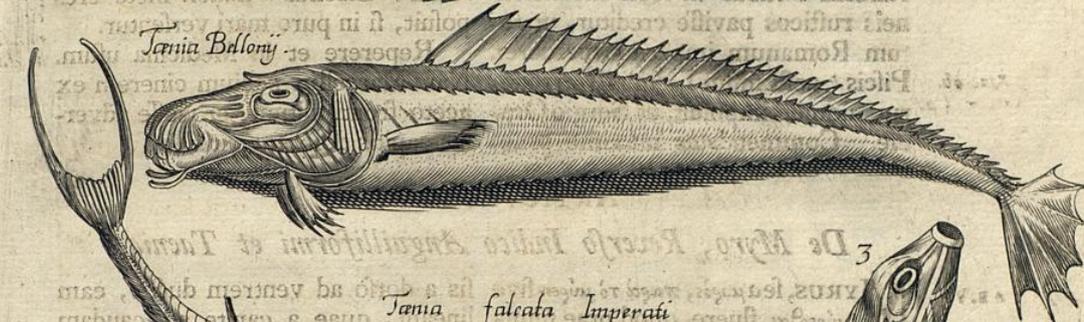

2

Meer haub

Tania.

Tania Ballonij

Tania falcata Imperati

3

Canis Carcharias

Großer Merhund

4

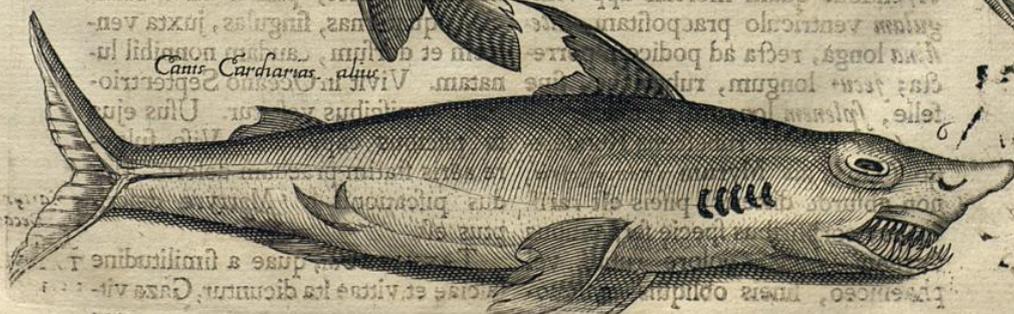

Canis Carcharias species alba

Ein ander art. Meer oder Wallhunds

Canis Carcharias albus

tas reddidit tres apud leonores de...
Vespere... isle offerunt...
pore longo tenui...
citate...
spinasque...
recta...
sum...
magis...
prachias...
notanda...
habet...
canda...
cum...
P...
pore...
eo...
lor...
nas...
eius...
lac...
que...

De Pelagis Cartilaginis

De Cartilaginis in genere

Cartilaginei...
dicitur...
habent...
res...
mus...
Galenus...
Duo...
tum...
sunt...
lis...
tudina...
hor...
do...
fela...
lindine...
dum...
cur...
cunt...
culum...
cundum...
tum...
tari...
inter...
Cartilaginea...
constit...
quas...
carni...
fere...
re...

Plin...
Ari...
Opp...
Hali...
Ari...
L. 1. c. 6. 13.

tas reddidit, tres apud scriptores *descriptions* sese offerrunt. Una est corpore longo, tenui, stricto, flexili; tenuitatis tantae, ut ossa vertebrarum spinaeque quibus firmatur, carne non tecta, appareant. Caput ei depresso, ossibus multis constans. Oculi magni, rotundi, pupilla exigua ad branchias pinna utrinque unica ad notandum data; in prona parte villos habet ad caudam usque, in quos et cauda terminatur. Flammae modo cum natat movetur; inde nomen Flambo a Gallis accepit. Altera corpore est priori similis, eoque argenteo, ad tres interdum cubitos excrefcit; branchiae ei, praeter quae ad pinnae, sub maxilla inferiore duae ruffae ejus coloris dorfi villi et cauda, maculae in parte prona purpureae, rotundae, certo spatio a se distantes. Ventri-

culus magnus et longus. *Intestina* sine ullis gyris. Cor *compressum*, hepar ex albo rufescens. *Lien*, et *fel* adeo parva, ut ferme visum effugiant.

Tertia Falce nuncupatur, quod falcem messoream referat. Est ulnam longa, palmum lata, tota in gyrum quibusdam veluti crenis serrata, Capite deformi, ut simiam dicas oculis magnis. In lateribus linea visitur aspera; pinna in tergore unica, continua, subrubra, duae sub branchiis totidemque sub sterno. Polypi modo mollis est; et perfrixus vel affus in quoddam veluti gluten resolvitur. Huc pertinet Piscis, quem *Iridem marinam* non absone dixeris. Solis quodammodo aristis et cute constat, et rubro, amethystino, caeruleo et aureo colore variat; quin rectius quam praecedens *Tenia falcata* dicetur.

CAPVT III.

De Pelagiis Cartilagineis.

ARTICVLVS I.

De Cartilagineis in genere.

Cartilaginei pisces dicuntur, qui pro dorfi spina spinea Cartilaginem habent. Graeci *Χορδοκάρυγα* olim dixerunt; Aristoteles *σελάχι* et *σελάχια* primus, a splendore cutis, ut testatur Galenus, qua noctu lucent, vocavit. Duo autem talium sunt genera. *Planum* unum, in quo alii aspera, alii laevi cute sunt praediti; alii spinis carent, quidam iis armantur; *Alterum longum* et rotundum, qui Galeno *γαλεοί* et *γαλεώνυμοι*, Aristoteli *γαλεοί*, *γαλεοειδεις*, aliquando et *γαλεόδη*, από της γαλήης, id est, mustela terrestri, seu quod corporis similitudine eam referant, seu quod quaedam communia habeant, inter quae *jecur* adiposum, in oleum resolubile, dicuntur. Tribuitur hoc nomen et *Circularum* generi, quod *Aelianus* secundum et *varium*, *Oppianus* tertium ponit, utrumque in coeno volutari, addit. Magnitudo etiam minorum inter mares ultra cubitum. Spinam Cartilagineam *branchias* detectas, quod cartilagine tegumenta earum constent, pinnae duplices et utrinque quinas habere, nullo discreto adipi carni ventrive adhaerescere pinguefcere, ova ea specie, qua aves habere, commune omnibus. *Locus* illo-

rum variat. Plana parte inferiore supinaque habent; oblongis in lateribus adhaerent, et tegumenti loco quinque habent foramina. Cor pentagonum, jecoris, et ejus gemini lobi substantia *adipea*, fel in jecore situm, appendices supra ventriculum exeuntes, Galeis propria sunt. Vulvae, quas qui ova pariunt, in binos sinus partitas, et sub praecordiorum septo constitutas habent, ad avium naturam vergunt; ad easdem in gravidis veluti mammae albae visuntur. Os supina parte esse, non omnibus convenit, in extremo quaedam rostro habent; quibus ita situm est, cibum corripere, nisi conversi resupinentur, nequeunt; sic et piscium quos insectantur saluti, et ipsorum commodo consulit Natura. Immodica satietate isti interirent; illi, dum moram sese convertendo neccunt, effugiunt. Sexus duplici dignoscitur nota. Maribus binas quaedam circa excrementi ostium propendent: minores iidem. Foeminae majores, illis destituuntur. *Locus* cartilagineis mare est; sed alii in pelago, alii in profundo coeno morantur. Cum pariendi tempus instat, vada et littora petunt.

Cibus

Plin. H.N.
l. 9. c. 24.

b Aelian. H.
A. l. 1. c. 55.
c Oppian.
Halieut. l. 1.
v. 378.

d Arist. H.A.
l. 1. c. 5. et 2.
6. 13.

Arist. H.A.
l. 5. c. 5.

Cibus ipsis pisces, hos resupinati, ut diximus, *f* capiunt. Quantum ad *Generationem*, ore parere perperam sibi Aegyptii persuadebant. Coitus diversus, visa ex cartilagineis nonnulla, quae & averfa canum terrestrium more cohaerebant. Plani qui caudam habent, non solum admotis supinis, sed etiam terga foeminarum, marium supinis superpositis, modo caudae crassities nihil impediatur, coeunt. Quia semine non abundant, nec foeminae suos conceptus, nec mares suum semen spargere, quod generis non vivipari pisces facere solent, visuntur. *Ova* eodem tempore et superiore parte ad praecordiorum septum omnibus, cum majora tum minora multa, et inferiore jam exclusi foetus; diversitas inferius patebit; quod non omnia simul, sed saepe numero ac diu edunt; interim quae in ima matrice sunt, concoquantur; eodem mense saepe et parere et coire crediti sunt. Superfoetare, et senis complurimum uterum ferre mensibus, author est Aristoteles. Ex alto terram repetunt, ubi pariant. Sic teporem captant,

et proli provident. Pariant autem vere animal; hinc partus viperino similis; si quid in quibusdam differentiae occurrit, in sequentibus dicetur; discrimen sane ipsi pisces inter se ostendunt; senos vel octenos, undecim interdum si Rondeletio credendum, foetus suis partibus absolutos pedali longitudine diversis temporibus parere scribit Bellonius; per saepe vivo emergente foetu, ovis adhuc crudis, scatere uterum, superiorem ejus partem, quae ad septum est occupantibus, eorumque alia dextro alia sinistro matricis cornu concludi, adjicit; quod Galei metu insidiarum catulos devorent; his evanescentibus revoent, prodidere antiqui, et ad *Ingenium* referri potest. *Antipathian* cum *Pattinaca*, quae nihil venenatius ex mari, exercere, apud Plinium invenies. Tanta est aviditas ipsius veneni.

Ufus Cartilagineorum in *cibus* rarus. Caro est concoctu difficilis, diuturno usui, visum hebetare, proditum a Diphilo. Exenteratos quosdam absque sale insolari ex Ephippo colliges; ipsi est.

ARTICVLVS II.

De Cartilagineis Longis.

PVNCTVM I.

De Cane Aristotelis, seu Carcharia.

TAB. VI.
4.5.6.

a Aristot. H. A. 1.5. c. 11.
b Oppian. Halicut. l. 1. v. 374.
c Plin. H. N. l. 13. c. 15.
d Theophr. Hist. Plant. l. 4. c. 8.
e Plin. H. N. l. 9. c. 24.

Primum inter Cartilagineos longos locum Galei seu Musteli inter hos *Kύων* seu Canis, vel quia hoc in genere *maximus*, sibi vendicat. *Galeus* hic simpliciter Aristoteli; *Galeus Canis*, Oppiano; *Canicula*, Plinio; *Carcharias*, quia dentibus plurimum valet, Theophrasto; aliis *Scylla*. Perperam Rondeletio, ex Nicandri auctoritate, *Lamia*. Nam et inter planos Cartilagineos a Plinio refertur, et incredibile est, tantae magnitudinis piscem, qui loricatos etiam homines devoret, planis ab eo accenseri posse. Potuit Nicander *Carchariam* *Lamiam* propter aliquam naturae similitudinem vocare, et Siculis *Ranamarina* *Lamia* dicitur. Cete non esse, vel exinde colligas, quod et *branchias* habeat, et ova concipiat.

Magnitudine Galeos omnes excedit. Vix mille librarum pondere mediocris. Captus, qui ad quatuor librarum millia accederet. Inventus in quodam loricatus homo est; alter, curru imponitus, vix a duobus equis trahi potuit. Cute aspera integitur. Os ipsi non in rostro, quod in mucronem exporrectum, sed supina parte est.

Caput amplissimum. *Dentes* trianguliforma, durissimi, acutissimi, utrinque ferrati, seno ordine dispositi. Prioris ordinis extra prominent, et in anteriorem partem vergunt; secundarii sunt; tertii, quarti, quinti, et sexti, in os maxima ex parte recurvi, in utraque maxilla carne molli continguntur; quaelibet maxilla duos et septuaginta comprehendit.

Oculos habet maximos rotundos; in quibus tunica cornea parte anteriore;

i Aristot. A. 1.3. c. 1.

k Plutarch. libro ultra animal. Tzetzes Chetad. l. 3. c. 126.

l Plin. H. N. l. 32. c. 2.

TAB. VII.
1. 2.

posterioreque dura est; quae humorem crystallinum involvit, telas araneorum tenuitate superat; *nervi optici* ex substantia cartilaginea et dura constant; muscoli qui eos quodammodo intra trahunt, et fixos tenent, non radicem nervorum opticorum ambiunt; sed a superiore ossis regionis oculorum parte orti, in longum extenduntur; quem situm in humanis quoque videmus. Laterum et tergoris *pinnae* longe quam in sui generis majores sunt; binae earum haud procul a cauda, binae aliae ad branchias et podicem, aliae in medio fere dorso. *Cauda* duabus constans pinnis cubitalem longitudinem aequat, et ejus pars superior, quae vertebris communita, altius attollitur quam inferior; haec crescentis lunae figuram exprimit; quarum intercapedinem dimidia linea explere potest. *Hepar* adipatum, in duos maximos lobos dividitur. *Degit* in alto; sed ad littora refugit. Amnes nonnunquam adire, forte dum praedam insequitur, Wottenus author est. *Vescitur* carne, et pisces adori-

tur ex insidiis; bene ἀρπακτῆρα Oppianus vocavit: quia Arcestrato ἀθροιστῶνας, carne humana delectari, facile crediderim. Pugnam cum Urinantibus apud Plinium *f* legimus. Cum caniculis, inquit, atrox dimicatio. Inguina et calces omnemque candorem Thunnos inprimis persequitur, et ex eorum venatione cum gregatim praeter Italiam acti elabuntur, Siciliamque attingere prohibentur, pinguescit. Vidit Bellonius undecim foetus uno *partu* edidisse, non tunicis involutos, sed umbilicali tantum in ea cum utero matris conjunctos. Caput ut in aliis animalibus primo probibat. In *Cibis* non adeo expetuntur. Divinum quidem *s* Arcestratus cibum vocat; et Mnesitheus iis, qui facile concoquuntur annumerat; *h* Galenus tamen, excrementitiae carnis esse, asserit. Facile in apparatu peccatur. Dentes argento inclusi, sub nomine dentium serpentis, dentitionem juvare, et puerorum pavores arcere, vulgo creduntur. Dentifricia optima ex iis parari Rondeletius tradit.

f Plin. H. N. l. 9. c. 46.

g Athen. Dipnos. l. 4. *h* Galen. l. 3. de Aliment.

PUNCTVM II.

De Galeo Aristotelis, et Catulis.

TAB. VIII. 4.

Quem Oppianus γαλεόν κίνα seu Mustelum, seu Galeum Canem vocat, is Aristoteli simpliciter γαλεός est. Quia apud Latinos nomen non habet, poterit vel simpliciter Mustelus, aut Galeus, Mustelusve Canis vocari. Forte est Graecorum σκυλόψαρος. *Corpora* est oblongo et rotundo cinereo, a podice ad extremam usque caudam gracilescit. Centenas aliquando libras excedit; nec squammis, sed corio tegitur. *Oculos* habet oblongos; retro eos bina foramina auditui inservientia, ex parte inferiore tunica enascitur, quae, palpebrae avium modo, totum oculum operit. *Os* ipsi in supina parte, denticulatum, ante ipsum duo alia foramina olfactui dicata. *Branchiae* utrinque quinae detectae, juxta quas duae pinnae, aliaeque rursus duae supina parte enascuntur, praeter has maribus duae appendices, ex podice pendunt. *Hepati* bifido et pallido, vesicula fellis subnecti-

tur. *Splen* subrubescit. In coenosis maris locis *habitat*. *Ova* vitellis ovorum Gallinae similia, ex quibus foetus, donec foras prodeant, nutriuntur, parit. Quia *Carne vescitur* gregalem ne credas. Natantes homines adoriuntur. In *cibis* plebi inservit.

CATVLI Aristoteli τὰ σκυλλία, a Aristot. H. Athenaeo et Oppiano σκυμοί, aliis βελοί γαλεοί. Hinnulos vertunt nonnulli, quibusdam Caniculae dicuntur. Bellonius Nissolas Massiliensium esse, quod albas maculas per dorsum dispersas habeant, putat. Galli duos pro iis, Roussettes dictos ponunt. *Major* ad cubitalem magnitudinem exolescere solet, interdum binos superat; *Cute* est adeo aspera et dura, ut ea ebur perpoliri possit. *Dorsum* et latera subnigricant; nigerrimisque et latissimis maculis insigniuntur. In petris et alto mari frequentius degit; hinc Saxatilis Canicula Rondeletio dicitur.

a Aristot. H. 4. l. 6. c. 10. TAB. VIII. l. 2. 3.

D

Mino-

Minori cubiti aliquando magnitudo, dorsum et latera subrubent, notisque liventibus, et multo quam in majore minoribus, consperguntur. Cutis, si a cauda sursum ad caput manum ducas, aspera; si a capite ad caudam, minime. Oculis, ore, branchiis, pinna, caudaque similes, ab aliis parum differunt, *Generationem* si attendas, ^b ova ipsis in medio matricis circa spinam haerent, aucta circumducuntur. In binos enim partita sinus matrix cum sit, atque sub praecordiorum septo constituta, in circumstantem utramque partem ab-

^b *Aristot.*
H. A. l. 6.
c. 10.

scedunt. Gerunt testacea quaedam, in quibus ovi specie, humor inest; quem colore et perspicuitate cornu, figura pulvinaribus quae capiti dormituri supponimus, similem, facit Rondeletius: Ova nulla continguntur secundina: a venosa umbilici parte ipsis nutrimentum est; testae facies similis tibiaram ligulis, atque in ea sunt meatus, capillamentorum tenuitate. Testa intus rupta dilapsaque foetus exit; et ex ovo vivum protruditur animal. Caro Majoris ferinum edit odorem. Uterque etiam a plebe rejicitur.

PUNCTUM III.

De Mustelo Laevi et Asteria.

TAB. VIII. 6. **M**USTELVS seu Galeus LAEVIS, non a cutis Laevore, sed ut ab Aecathia, cui perquam similis est, distinguatur, ita dicitur; Romae *Pesce Columbo* vocatur. Vix ad viginti libras pervenit. Colore est albicante, *Corio laevi*, ore edentulo, dentium vicem asperae maxillae obtinent, foramina pro naribus habet; quibus minora sunt alia post oculos, rostro, branchiis, pinnis, cauda, intereantque cum Cane Galeo convenit. *Videtur* piscibus, et si inter gregales habeatur. De *Generatione* sic ^a Aristoteles. Ova in medio matricum continent, ubi circumsteterunt in utrumque matricis sinum descendunt, et evadunt annexa per umbilicum ad matricem animalia, ita ut absumptis ovis, non alio modo quam quadrupedes foetus habere videantur. Annexus est longus umbilicus ad matricis partem inferiorem, unusquisque tanquam appensus acceptabulo. Et ad foetus medium qua jecur habet, quem si feces, intus alimentum quasi ex ovo deprehendas: etiam

^a *Aristot.*
H. A. l. 6.
c. 10.

cum amplius ovum non est. Tamen secundae membranaeque sua cuique foetui, more quadrupedum. Foetus per initia caput in superiore parte habet; adultus autem atque perfectus devexum. In laeva mares generantur, in dextra foeminae, quin eadem in parte simul tum foemina, tum masculus. Dissecto foetu, quot habet viscera, puta jecur, ea interius magna, et sanguine constantia, sicut in quadrupedibus. Propter duram insuavemque carnem plebi relinquitur.

GALEVS ASTERIAS, Oppiano TAB. VIII. *Ποιλλος*, Aeliano simpliciter *γαλεος*, nisi Galeos omnes maculatos vocet, Bellonio *Mustelus stellaris*, qui etiam Oppiano *Pardalim* dici credit. Laevi mustelo internis et externis partibus est similis, cute tamen laeviore. Dorsum maculae aliae stellarum speciem referunt, aliae sunt rotundae. Locum, victum, partum, Ingenium, et Mores, communia cum caeteris habet. Itceus Galeorum optimos et tenerrimos esse opinatur.

8. 9.

PUNCTUM IV.

De Glauco Aeliani et Maltba.

TAB. VIII. 7. **G**LAVCVS Aeliani vel ideo inter Galeos refertur, quod sit Cartilagineus, tota corporis figura caeteros Galeos referat, et parvulos periculo instante, ore hiante excipiat, praeterito, revomat. ^a Piscis est qua-

^a *Rondele-*

tuor aut quinque cubitorum magnitudine. Cute laevi. Dorso caeruleo exsaturato, ventre candido. Rostro acuto. Ore in supina parte posito. Oculis magnis, ex quorum inferiore parte enascitur membrana candida, quae

tius Hist.
Pisc. Alder.
H. Pisc. l.
c. 37.

Canis Carcharius.
dentium series.
Meerhunds gebiss.

Mandibula
Canis marini
des meer hunds.
gebiss.

Galus
Centrina. ditus.

Sawhund

Vulpecula Marina.

Fuchs Hund. Meerfuchs.

3

alij. Galus
seu Centrina

Seehund - ander art.

Simia Marina.

Meeraff.

6

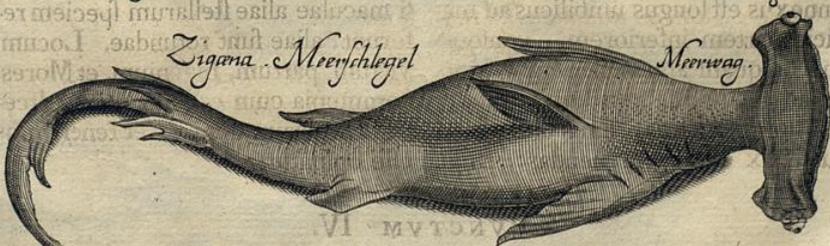

Simia

marina Danica.

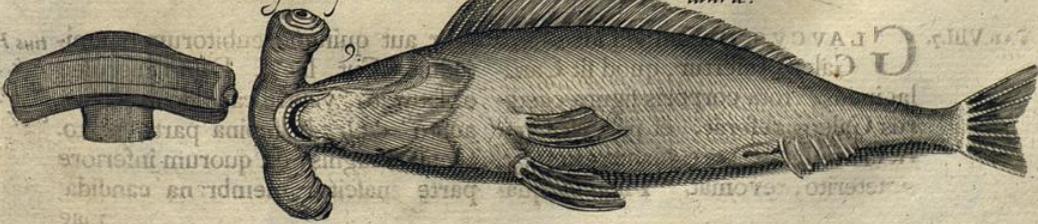
8

Zigana Meerfchlegel

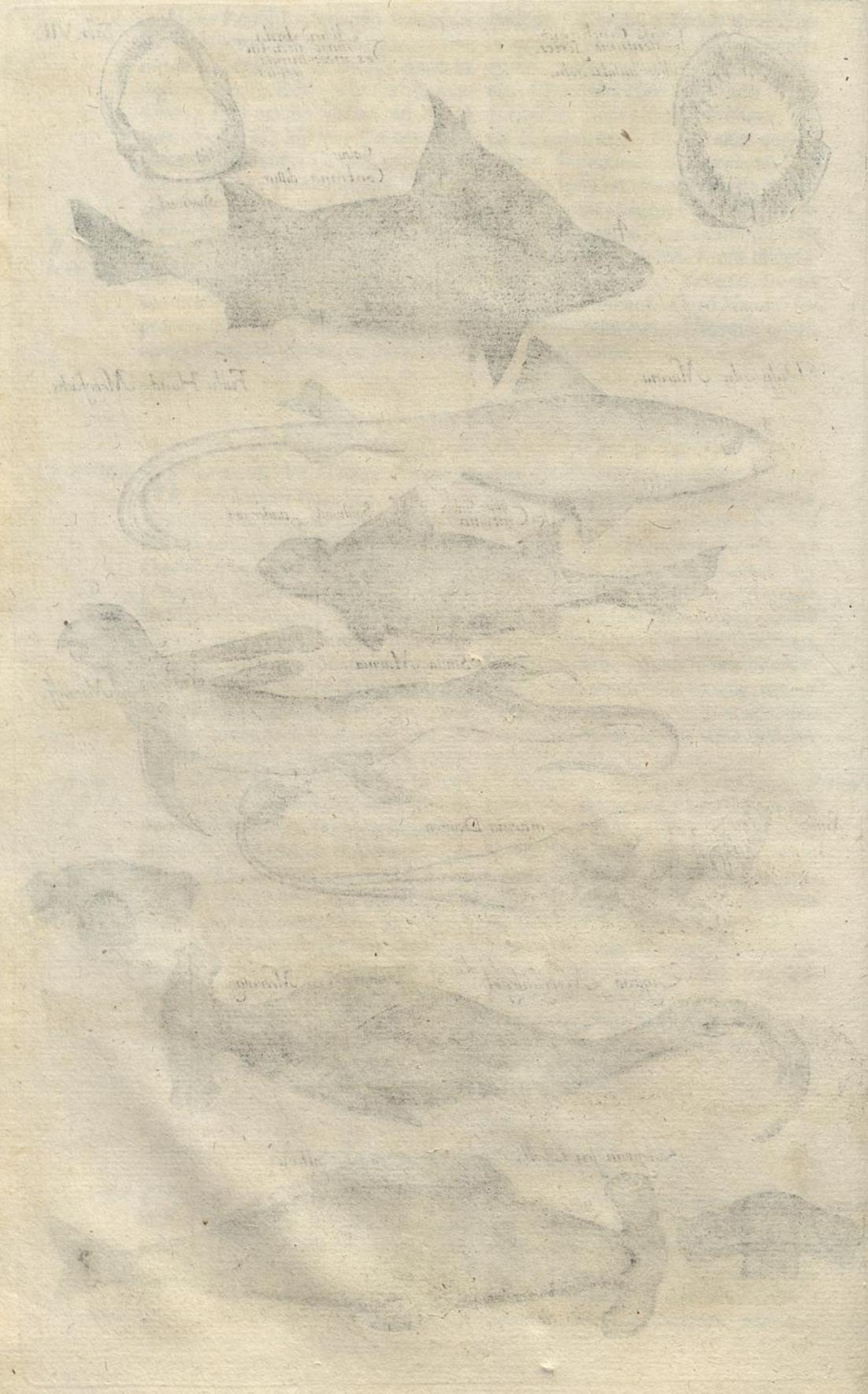
Meerwag.

Zigana seu Libolla
altora.

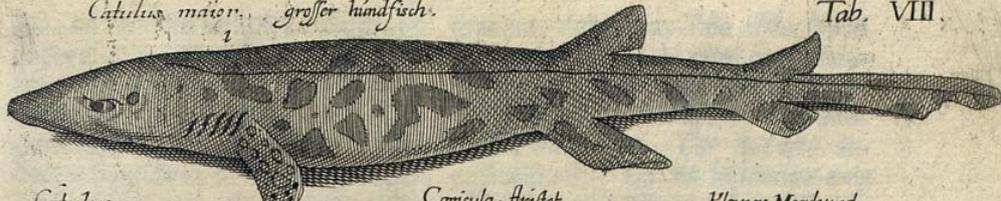
B. VIII
8. 9.

Hist.
c. Aldr.
Pisc. h.
7.

Catulus maior, großer Hundfisch.

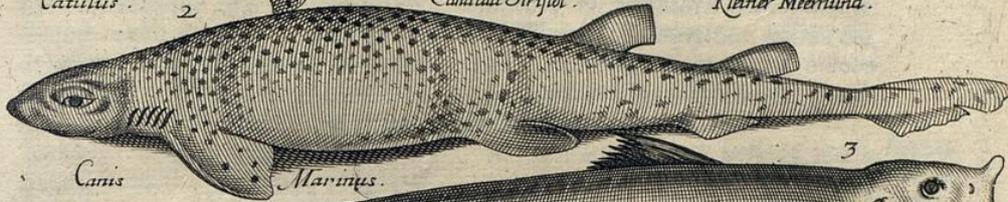
Tab. VIII.

Catulus 2

Cunicula Aristot.

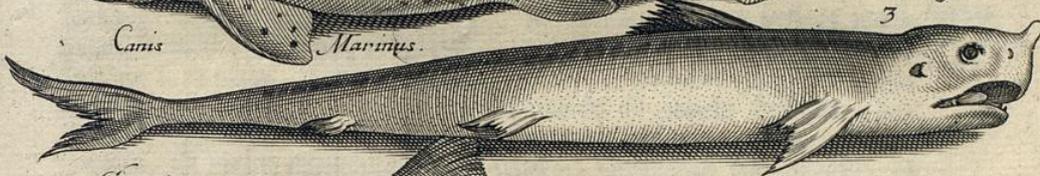
Kleiner Meerhund.

Canis

Marinus.

3

Cunicula 4

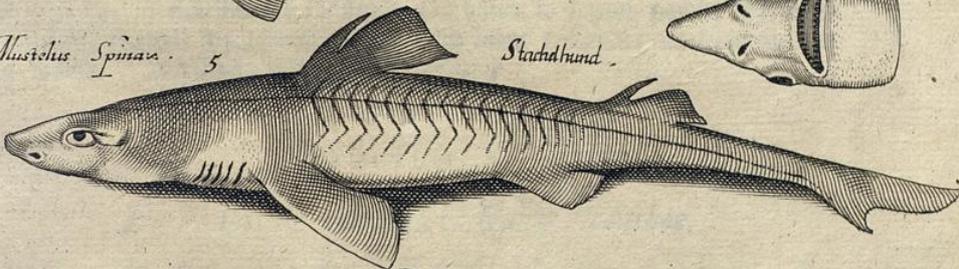
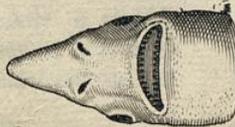
Galus canis

ein art der kleiner Meerhund.

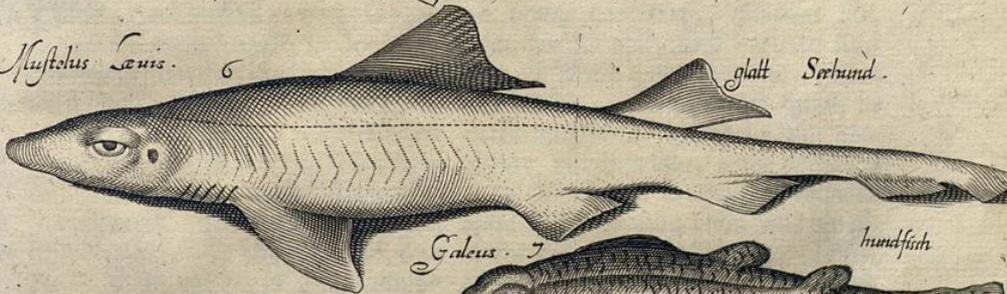
Mustelus Spinax 5

Stachelhund.

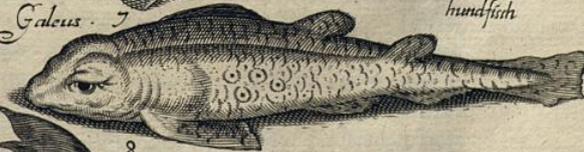
Mustelus Lævis 6

glatt Seehund.

Galus 7

Hundfisch

Galus Astorius seu stellatus

Stornhund.

8

Galus Glaucus *Galus Stellaris*
Unstänne Gfz

9

quae ad oculum sursum attollitur, eisque veluti nubes caliginem offundit. Dentium acutorum latorum, quodammodo ferratorum, ad latera spectantium ordines sunt duo, in palato substantia fungosa et mollis, quae supernam inferamque oris partem replet; *lingua* crassa et aspera. Branchiae detectae; prope has *pinnae* duae magnae, ad podicem totidem minores; duae in tergo. *Cauda* ex duabus constat; superior multo longior est quam inferior, sursumque spectat. *Interna* si attendas, videbis *ventriculum* amplissimum et longissimum; *splenem*, qui ventriculo annectitur, longum, ex multis particulis carnis rotundisque racemi instar compactum. *Hepar* adiposum, in duos lobos dissectum, quorum alteri vesicula fellis adhaeret. *Fel* viride; parte ventris infima in maribus feminis vasa in duas partes divisa, in foeminis *vulvam*, in maribus substantiam carnosam, digitali magnitudine, penis specie. *Intestina* primo sunt

gracilia, dein lata, sine ullis spiris. Ex venis meseraicis rami duo oriuntur; quorum alter ad hepar, alter ad ventriculum tendit, et in multos ramos diducitur. *Cor* quoque angulatum est. Carnis humanae avidissimus, et ad littora deambulantibus inhians. Exemplum militis cuiusdam praebuit, a quo cum calces apprehendere frustra tentasset, occisus est.

MALTHAM inter belluas marinas numerat Oppianus. Suidas cum Presti aliquando eandem facit; aliquando ab eodem distinguit, *δυσαιταγωνισον* belluam appellans, Rondeletius Cetaceum esse piscem, et ex Galeorum numero colligit, quod caro ipsi sit laxa, mollisque. Pinnis, cauda, internis partibus a Cane Galeo non differt, nisi quod alba oculorum macula destituatur. Rostrum est brevi, dentibus latis et acutis. Os habet in supina parte, non multum infra rostrum; *dentium* multos ordines.

Oppian.
Halieut. l. 1.
v. 371.

PUNCTVM V.

De *Vulpecula marina*, et *Galeo Acanthea*.

TAB. VII. 3. **P**iscis, qui Graecis *ἀλώπηξ*, Oppiano *ἀλωπηκίως γαλεός*, Bellonio *Simia marina*, Latinis *vulpecula marina*, vel a caudae ^a longitudine, vel insuavi ^b ingratoque gustu, vel ab ^c astu ingenioque, nomen sortitus esse videatur. Distinguaturne ab ^d Arcestrati vulpecula, quam circa Rhodum sapidissimam, et alio nomine *κύναι πλονα*, id est canem pinguem appellari scribit; an cum eo sit eadem, ignoro. Piscis est aliquando ad centenas libras excrescens. Cum Cane Galeo, oculis, foraminibus auditui, et olfactui inservientibus; et branchiis conveniens. Crassior et brevior. Cute tectus. Dorsum habet cineraceum, ventrem candidum, *caudam* falcatam, et quodammodo ensiformem, quae magnitudine reliquum corpus superat, et in cuius exortu pinna conspicitur, Rondeletius ita eam exprimit, ac si ex bi-

nis pinnis constaret, quarum illa, quae sursum abit, toto corpore longior est, altera decuplo minor. Pinnas ad branchias et anum quam in dorso longiores. Ventriculum amplum; intestina lata, jecur pallidum et in duas fibras divisum. Iconem apud Aldrovandum vide; nos hic alterius cuiusdam subijcimus. *Locis*, in mari gaudet coenosis a littoribus magis remotis. Pisces etiam grandiores pro *cibo*. In *Conceptu* et partu spinacem imitatur. Sobolem metu periculi intro recipere, praeterlapsus emittere, Rondeletius oculatus testis est. *Cauda*, longitudo ob molliem quae in tenellis facillime flectitur, impedit. Hano ^e devorato glutunt amplius ad infima lineae, quae facile praerodunt. Caro virus respicit.

GALEVS ACANTHIAS GAZAE
Mustelus Spinax; Scaligero *Mustelus Spinus*

e Plin. H.N.
l. 9. c. 43.
Oppian. Ha-
lieut. l. 3.
v. 144.

TAB. VIII.
5.

Spinus est, Aeliano *Centrines* nomine venit. Nunquam viginti libras implet. Corpus sensim gracilescit. Dorsum cinereum apparet, venter albicat. Rondeletius in mari argenteo colore esse, cum exspiravit ex cinereo rubescere, auctor est. *Rostrum* ipsi primo latum, mox in acutum desinens. Retro oculos, qui mediocres, bina foramina auditui dicantur. Ante os, quod in supina parte, et dentibus validissimis armatur, bina alia olfactui inserviunt. Branchiae a lateribus utrinque quinae et detectae, *Pinnae* duae natatui destinatae branchias sequuntur; in parte supina nullae sunt, praeter quam ex podicis utraque parte, quae in foemina minores, in mare majores sunt; hac nota, quia in caeteris omnibus Galeis inter podicem et caudam, imo ventri singularis commissa conspicitur, ab aliis, ut mas appendicibus parvis, quas illic obtinet, a foemina, distinguitur. Utraque in dorso pinna, aculeum longum, triangulare magis,

quam rotundum annexum habet. *Cauda* est gemina, superiore parte longior, inferiore brevior. *Splen* in duos lobos dividitur. Caeteris partibus cum aliis convenit. *Locus* ipsi coenosa maris receptacula, flumina nunquam subit: nec in Euripo Pyrrhaeo reperitur. In septo praecordiorum supra mammam *ova* continere; ubi ovum descendit atque absolutum fuerit, in eo catulum fieri; auctor est Aristoteles. Sex in ventre foetus perfectos observatos, multis aliis ovis non exclusis, pendentes, qui ex ovis per venam umbilicalem excludantur. Ova nullo vinculo alligata esse, observavit Rondeletius. Ex ovis alimentum trahere, donec perfecti foras emittantur, haud male colligi potest. *Gregalem* esse, quod multi simul capiuntur, certum est. Quod foetus suos nec recipere, nec emittere possit, spinas faciunt. Carne est dura et insipida; minus tamen quam vulpecula viris resipit.

PUNCTUM VI.

De Centrine.

TAB. VII.
4. 5.
* Aelian. l. 2.
H. A. c. ult.

a Arist. H.
A. l. 5. cit.
Athen.
b Athen.
Dipnos. l. 7.

Nomine CENTRINES, * Aelianus Mustelos aculeis praeditos intelligit, cum duo Canum genera, in Galeos et Centrinas dispescit: nos eum intelligimus, quem Aristoteles *πρωγαλεον, κωτιδανον*, esse, b Athenaeus ab Epaeneto *επρωτιδεια* vocari, docet. Romae et tota Italia *Pesce Porco* dicitur. Plinius nusquam ejus meminit, nec apud Aristotelem quicquam invenias, quamvis scripserit Athenaeus prodiderit. Quantum ad descriptionem brevis est, crassus et spillus, a capite ad podicem *trianguli* figura. *Cute* integitur asperissima, brevibus crebrisque aculeis horrida, qui in capite et dorso robustiores sunt, colore ex cinereo nigricante. *Caput* habet exiguum et depressum. *Oculos* splendentes, post eos duo foramina auditui destinata, duo supina rostri parte pronaribus conspiciuntur. *Caput* supina parte, rotundum, magnum, sem-

per fere hians. *Dentes* latos, acutos, quorum in superiori maxilla triplex, in inferiori simplex ordo est. Branchias utrinque in lateribus quinque, eademque detectas. *Pinna* prior a capite statim enascens, aculeo longo et ad caput sese inclinante armata, cristae instar multum surrigitur, quae e podicis regione minor, minore et ad caudam vergente aculeo, instructa est. In caudam et podicis pinnas, imo ventri, nulla alia pinnula subnectitur, quod ei cum *Acanthia* commune. *Cauda* in pinnam inferiore parte latam, superiore parte in acutum angulum desinentem degenerat. In *partibus internis*, ventriculus est oblongus, crassus; *intestina* haud multis gyris reflexa. *Hepar* praepingue, magnum, in duos lobos ad infimam fere usque ventris sedem extensos divisum, albicat. *Locus* ipsi in coenosis pelagii domiciliis potius quam littore; ideo varius

varius capitur. *Ova* primum in se
gignit numerosissima, vitellis galli-
naceorum ovorum similia; animal
reliquorum cartilagineorum more
excludit. Venenum fundere ex
Oppiano discimus; quos ille *κέντρων*
ἐπονύμους vocat, hoc *κέντρους* vo-
cari, vetus scholiastes adscripsit.

Vix aliquis ejus in *cibus usus*; ner-
vea potius quam carnea substantia
constat. In *Medicina* oleum ex he-
pate frixo collectum, ad duritiem
humani hepatis emolliendam confer-
re, et articularum dolores lenire ex
Rondeletio habeo. Cinis urinas ve-
hementer movet.

PUNCTVM VII.

De Simia marina, et Zygaena.

TAB. VII. 6.
a Aelian. H.
A. l. 12.
c. 27.

SIMIARVM MARINARVM duas ha-
bemus descriptiones. a Aeliano
est bellua in mari rubro, cartilagi-
nea, terrestri tum colore tum fac-
cie similis; in hoc differt, quod
varie distinguatur, cervicemque et
branchias ruffas habeat. Tegmen
corporis testudinis involucrium est.
Cum natat, volare videtur. b Ges-
nerus piscem sibi ex Dania allatum
scribit, coloris corpore toto viridis,
dorso magis fuscis, ad latera pallidi.
Os sinum habebat; *pinnas* tanquam
volans extendebat, et inter duas in
dorso *pinnas* aculeum retro tende-
bat; branchiarum foramina quina
apparebant, obliquo inter os et ocu-
los descensu. Testudineum involu-
crum si accessisset, Aeliani simiam
fecisset.

tre est albo, dorso cinereo, pro spi-
nis cartilagineas obtinet. *Cervicem*
et *gulam* habere scripsit Rondeletius.
Os ipsi non rotundum, non rostra-
tum, nec in latera compressum, sed
in ea extensum, atque transversum
habet. Pars frontis anterior, quae
utroque oculo, magno, et deorsum
potius quam sursum vel ad latera
vergente, clauditur, in semicircu-
lum fere extuberat, & sic in aciem
acuitur, ut obvios pisces secare
posse credatur. *Os* subtus, inferio-
re parte, per magnum, dentibus
validis sinus planis, in latus ferrae
modo vergentibus, triplici vel qua-
druplici ordine digestis armatum, la-
tet. *Lingua* lata, humanae haud
abfimilis; *branchiae* utrinque quinae
et detectae. *Pinnas* icon ostendit;
in dorso nullam esse tradit Rondele-
tius. *Cauda* duabus inaequalibus
pinnis constat, quarum superior ver-
tebris fulcitur, ac multo longior est;
inferior vertebris caret, et brevior
extat. *Verfatur* d in profundo. Pi-
sces obvios, et homines natantes
frontis suae acie subvertit, et Leoni
quod ad vires, ab Oppiano e oppo-
nitur. Occulus ejus olim, navigan-
tibus f infaustus habebatur.

TAB. VII.
8. 9.
ZYGAENA piscis monstrosus, a
capitis figura, qua τὸ ζυγὸν imitatur,
quo transversum librile, ex quo lan-
ces dependent significatur, nomen
obtinuit.

GAZA Libellam verit. Massi-
lienses piscem Judaeum a similitudi-
ne tegumenti capitis, quo olim Ju-
daeus in provincia utebantur, dicunt.
Galenus, Aelianus, Oppianus c
eosque secutus Suidas, cetis annu-
merant. Galeis, quia multa cum
illis communia habet, haud male
subnectitur. Corio tegitur. Ven-

Ab ista ZYGAENA plurimum ille
differt, qui ventre candicante, ore
miniacei coloris, caetera niger esse,
scribitur.

PUNCTVM VIII.

De Mola Salkiani, seu Ortbragorisco Rondeletii.

TAB. IX. 1. 2.

Monstroso pisci monstrosiorem sub-
jicimus, sed et istum toto corpo-
re cartilagineum. *Mola* quibusdam
seu quod informem molam referat,
seu quod rotunditate corporis molae

molendinariae similis sit, ut Ronde-
letio placet, dicitur. Apud Massilien-
ses, *Luna*, vel quod extrema cor-
poris parte, quae *pinnis* subest, cre-
scentis figuram referat, vel quod dem-

c Oppian.
Hal. l. 2. v.
640.

b Gesner. de
Piscib.

c Oppian.
Hal. l. 2. v. 6.

d Aelian. H.
A. l. 10. c. 2.
Oppian. l. 1.
v. 367.
e Oppian.
l. 5. v. 37.
f Aelian. l. c.

ptis pinnis toto corpore plenae instar fit, vel quod corporis extremum in cornua curvatae respondeat, vel denique quod noctu splendeat, vocatur; sed cave pro ^a Aeliani fumus. Porcum, quem Lacedaemonii *Orthrogiscum* vocant, quemque ^b Appion maximum piscium esse, et cum capitur grunnire, credit Rondeletius, nec abludit comparatio. Nec ^c longus, nec planus est, sed in latera comprimitur; brevis adeo, ut solum caput potius quam piscem repraesentare videatur. Centenas saepe libras superat. *Cute* tegitur aspera non secus ac *Squatina*, argentei coloris, ventre est subalbido, dorso cineraceo. Os habet exiguum; *dentes* tantum geminos, utramque universam oris partem munientes, quorum inferior retulior, superior magis acutus ac secans est, latos continuosque Rondeletius facit. Oculos parvos ac orbitales. *De branchiis ita Salviannus*. Branchiarum internum orificium utrinque, unum est parvum et semicirculare, prope quod etiam utrinque pinna una parva et rotunda sita est, quae alia prorsus ratione quam aliorum piscium laterales pinnae, moventur. Cum enim illae in piscibus a cauda ad caput, in hoc nostro a dorso in imum ventrem deducuntur. In extremo praeterea dorso prope caudam alia multo major pinna, non rotunda sed sublonga erigitur: e cuius regione altera ejusdem magnitudinis et figurae imo ventri statim ab ano subest, quae alio etiam modo quam dorfi et ventris aliarum piscium pinnae mobiles sunt. Non enim ut illae a cauda ad caput eriguntur, et a capite ad caudam in-

clinantur, sed in utrumque latum moventur.

In *caudam* carneam non degenerat: nam postrema ejus aequae ac latera lata sunt: pinnata tamen cauda, non oblonga sed lata, atque omnem postremam piscis partem amplectante, in latereque mobili munitur. Crescentis lunae figuram referre; superiore parte articulata esse, ut tam in dextrum, quam in sinistram moveatur, Rondeletius addidit.

Quantum ad *Interna*, quae ob corporis rotunditatem conglobata sunt, Carne est candidissima, nerveam potius, quam carneam substantiam prae se ferente. Cocta gluten ex tergoribus boum confectum refert. *Adipe* ut in porco, multo carni corium firmissime adhaeret, et difficillime avellitur. *Iecur* habet pallidum, magnum, et tenerimum, dum coquitur in densam pinguedinem facessit. Nocte ex internis partibus caeruleus e longinquo splendor, imo ignis splendidissimus enitet. Grunnire dum capitur, dicitur. Pinguedo ejus est multa et candidissima; liquefacta, lucernis inservit, solo pisculento odore molesta. *Speciem aliam Gallus quidam Venetiis descripsit*. Leonem exhibeo. Forma, inquit, in orbem vergebat. Corio sine squammis, etc.

An huc Piscis Cadamusti suem referens dolium crassitudine, duo longitudine superans, formae obrotundae, suilla cute, Oculis parvis, edentulus, loripes, branchiis brachii mensuram excedentibus, cauda longa, et lata spectet, aliis judicandum relinquo.

ARTICVLVS III.

De Cartilagineis planis.

PVNCTVM I.

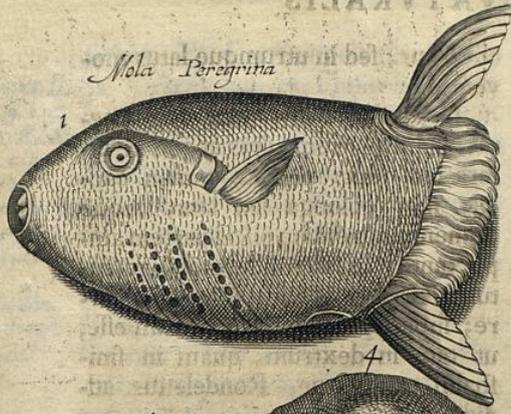
De Torpedine.

TAB. IX.
3. 4. 5. 6.

Absolutis Cartilagineis longis, ad Planos progredimur, primus occurrit *Torpedo*, quae veteribus Graecis *νέγκη* et *νέγκη*, ad differentiam affectus, *βαλίσσισα*; modernis *τρεπαίνα*, et Margotir, Alberto *Stupefacitor*; mixto barbaris, *Torpigo*, *Terpigo*, *Stupor*, *stupefaciens* et *stupefcor*, dicitur.

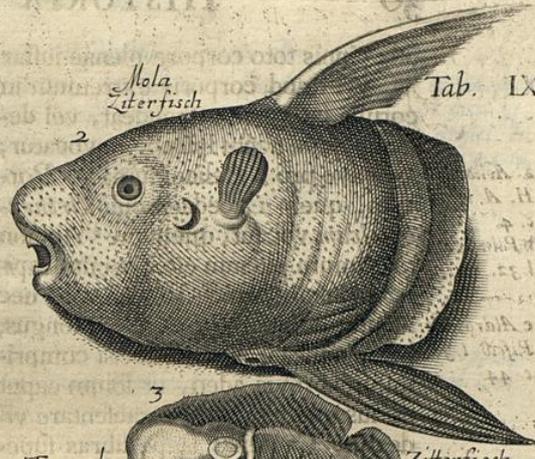
Mola Peregrina

1

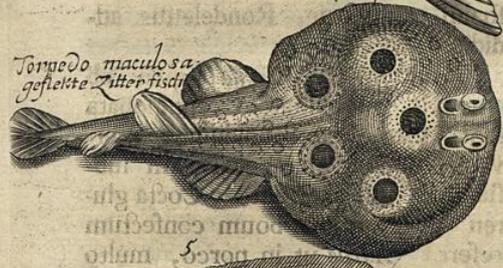
Mola Zitterfisch

2

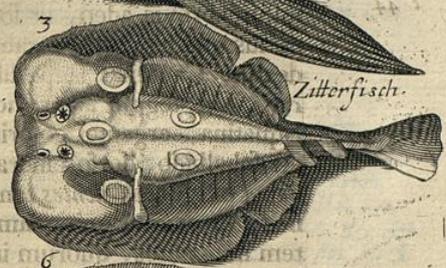
Torpedo maculosa
gefleckte Zitterfisch

4

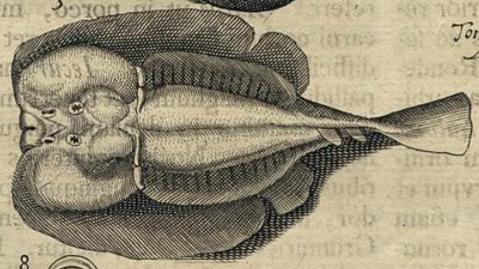
Torpedo

3

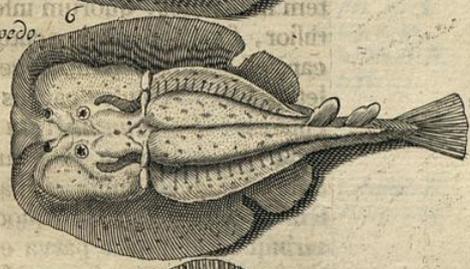
Zitterfisch

Torpedo

Torpedo

6

Aquila

8

Adlerfisch

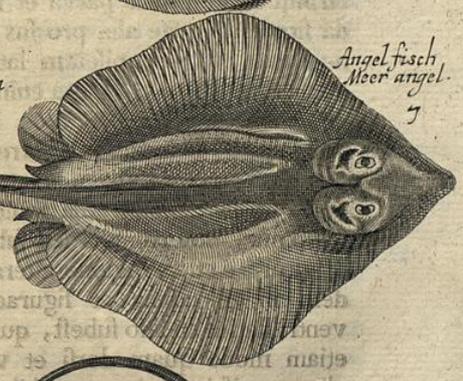

Meer adler

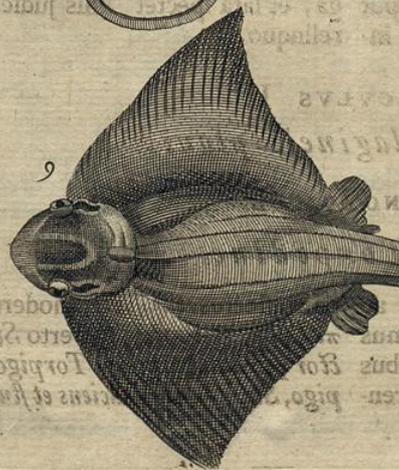
Palmaca

Angel fisch
Meer angel

7

Aquila spe
cis alia

Meer Adlers. ande art.

dicatur. Ex Cartilagineis planis esse, ^a Aristotele et Plinio habemus. ^{A. l. 5. c. 5.} Laevem, apud ^b Athenaeum legitur. ^{Plin. H. N. l. 9. c. 24.} Corruptus Aristotelis ^c locus, ex quo colligitur spinosa; nec vacat errore ^d Cardanus. Duo olim ipsius genera. *Nigrum* quod ad capitis dolorem commendatur, et subruffum, seu ad rubricae colorem accedens. In *Maculosas*, et *Non maculosas* optime dispefcuntur. Tria illarum genera. *Maculae* in quibusdam diversarum figurarum et albicantes, huc et illuc sparguntur, in quibusdam quinae rotundae, nigricantes, pentagoni figura locatae, oculos tam egregie repraesentant, ut Oculatam Plinius dixerit; bene dictum Bellonius defende- rit. Omnium corpus si caudam exceperis orbiculare est, fenas libras vix excedunt, molli et lubrica cute teguntur. Venter est subalbidus, *dorsum* subflavum, et ad rubricae fabrilis colorem accedens, partes quae ad caudam mediis corpulentiores appa- rent; hae *cartilaginem* quandam tabidam in seipsis habere videntur. *Ore* sunt in supina parte parvo, ante quod foramina duo odores deferunt, den- tibus minutis et ferratis. Oculis in superiore parte antierius exiguis, quos retro foramina duo, ipsis grandiora, patula, et in palatum pervia. Cerebro non carent. *Lingua* destituuntur: *Branchiae* in medio sunt corpore (ob ipsius tenuitatem ad latera locari non poterant) utrinque quinae et detectae, quarum orificia parva et semicircularia, tenui quadam cuticula conteguntur; *pinnae* juxta cau- dam duae; pro reliquis latitudine utuntur, et utroque sui corporis femicirculo quasi pinnis natant, po- dex in caudae exortu, ipsa brevis et latiuscula. *Intus* Carnosum habent ventriculum: *intestinum* breve et am- plum; *hepar* pallidum, et in duos lobos divisum. *Fellis vesica* illaque magna hepati committitur, et dextro annexa lobo, in sinistrum quoque ve- nulas quaedam immittit. *Lien* est parvus et sabrubens. Uterus ob- longus et bifidus. *Habitant* ^e in mari, locis coenosis; reperiuntur et in ^f Nilo; ut haud male in Marinas et- iam et Fluviales; distinxeris. Pisci-

bus *vescuntur*, quos astu, ut post dicam, capiunt. *Pariunt* circa ^g aequinoctium, et quidem ova intra se praemollia, quae in alium locum uteri transferunt, et excludunt. Sic animal pariunt, ova concipiunt. Octogenos foetus habens, inventa est. Hyeme propter frigus in terra *latent*. Latitudine sua quasi geminis pinnis *feruntur*, natant sed aegre, nam ^h *νατὴς βραδυτῆτι βαρύνονται, pigra* ⁱ *tarditate gravantur*; ideo *βελὴν κερ- δαλέην καὶ πολυμάχανον* Natura concessit. Singularis ipsis torporem vel tremorem inferendi, unde nomen habent, facultas. Merfae in ⁱ limo se occultant et pisces, qui securi super- natantes obtorpuere, corripunt. li- dem ^k procul et e longinquo, vel si hasta virgave attingantur, quamvis praevalidos lacertos, torpidos, et quamlibet ad cursum veloces pedes, alligatos reddunt. Et illi, qui rete, in quo una ex iis capta fuerit, atti- gerint, torporem patiuntur, quod ^l Aeliani fide dictum sit: et si inter ^m mortuos pisces vivens Torpedo sese moveat, qui tacti fuerint, interno quodam motu cientur, ut videantur vivere, quod Godignus de rebus Abyssinis prodidit. In totone corpore, quod Salviano placet, an parte, quod ⁿ Diphilus, ^o Oppianus et Cardanus prodidere, incertum. Exiguam plerarumque, quaeque quavis corporis excitatione refella- tur; nec totum corpus infestantem, Gilli et Kircheri experientia doce- mur, ut vel inde Albertum, qui hoc veneno hominem interfici pro- didit, refellere liceat. Causam in caecam facultatem, quod mortua eadem destituitur, coniecere alii; in narcoticam ^p et insensibilem quali- tatem, nervis et musculis contra- riam alii.

Ufus Torpedinis in *cibus* com- mendatus ^q a Galeno et aliis, quod carnem mollem, jucundam, et me- diocriter per ventrem subeuntem habeat; a Diphilo et aliis rejectus est. Partes duntaxat quae circa caput laudantur. Venetiis ne in foro piscario vendatur, praefecti sa- nitatis autoritate cautum est. Ge- nucae, Massiliae, et alibi a tenuiore for-

^a Aristot. H. A. l. 5. c. 5.
^b Plin. H. N. l. 9. c. 24.
^c Athen.
^d Dipnos. l. 7.
^e Aristot. l. 4. de partib. c. 3.
^f Cardan. l. 7. de rer. varietat. c. 37.

^g Plin. H. N. l. 9. c. 51.
^h Aristot. H. A. l. 5. c. 12.

ⁱ Oppian. Hal. l. 2. v. 58.

^j Plin. H. N. l. 9. c. 42.
^k Oppian. Hal. l. 2. v. 55. Ari- stot. H. A. l. 9. c. 37.
^l Plin. H. N. l. 32. c. 1.

^m Aelian. H. A. l. 9. c. 14.

ⁿ Athen. Dipn. l. 7.
^o Oppian. Hal. l. 22. v. 55.

^p Kircherus l. 3. Ma- gnet. artis p. 6. l. 4.

^q Galen. l. 3. de Alim.

^e Oppian. l. c. Hali. v. 104.
^f Athen. Dipn. l. 7.

q *Dioscorid.*
l. 2. mater.
medi. c. 17.

fortuna expetitur. In *Medicina* diurnis capitum et doloribus admoveatur: et sedem prociduum coërcet; idem apud Marcellum Empiricum invenies; forte et arthriticos demulcet; eodemque modo Anteroëa Caesaris libertum supra fidem podagram curasse, Scribonius Largus testatur; et Diaturpaenos ceratum apud Aeginetam ad podagram habe-

mus. Mirum, si verum, quod de ea *Plin. H. l. 32. c. 10.* Plinius; si capiatur cum Luna in libra fuerit, triduoque asservetur sub dio, faciles partus facere postea, quoties inferatur; forte quod velut induciis dolorum datis, natura ad excludendum foetum firmatur. Corium nuper decorticatae, si parti matricis prolapsae involvatur, ipsam reducere, Aëtius ex aliis habuit.

PUNCTUM II.

De *Pastinaca marina*.

TAB. IX. 7. **Q**uem Graeci *τρογώνια*, seu ut D. Ambrosius vertit, *Turturem*, ab alarum expansarum similitudine vocant, is Latinis *Pastinaca marina*, seu a colore, seu quod radio suo ceu pastino instrumento fossorio fodiat et pungat: Gallis *Raja*, ob similitudinem, quam cum *Rajis* habet, dicitur. Duas ejus species Bellonius et Rondeletius agnovere; hic capite tantum et rostro differre ait: ille in *laeven*, cujus cutis perpolita, dorsum livet in corticis platani modum, venter albicat, plurimis veluti striis, per carnem hinc inde deductis; et *Asperam*, quae tota aculeis horret, atque ad caudam praesertim permultis uncinis in gyrum dispositis scatet, dispescit. Magnitudine vix denas libras superant. Corpore sunt quadrilatero, ventre albicant, dorso livent. Superiore parte aliquod *capitis* vestigium anterior cernitur, capiti palustris ranae non abfimile: in eo non nisi *oculi* oblongi et grandiusculi, a quibus foramina bina, oculis majora, semper patula, in palatum deducuntur, pars oculis anterior in rostrum carnosum acuitur. *Os* habet parvum et edentulum, (mendum in *Dioscoride*, si dentes habere innuit) solaque maxillae asperitate illorum vice utitur. *Pinnis* carent circa caudae exortum, unam orbicularem si excipias, ideo latitudine sua natant. *Branchiae* in medio fere ventre quinae, in partibus flaccidis et carne vacuis, (partes circa caudam mediis partibus carnosiores habere, cartilagineis planis commune est,) sitae sunt: *Caudam* habent longissimam,

spinosam, muris caudae persimilem, Crassa primum, paulatim in magnam tenuitatem stringitur; super eam, in medio fere aculeus, ossuus, longus, acutissimus, et ferratus, quincunciali magnitudine; *Dioscoridi* *νέρρον*, *Horo* Apollini *ζυαντα*, *Plinio* radius eminent.

Quantum ad interiora, Ventriculum habet parvum, angustum, cui, quia satis ab ore diffitus est, *stomachus* praepositur: idem in *ecphysin* a qua breve et gracile intestinum dependet, quod in aliud initio angustius, mox sensim latius, dein priusquam maxime dilatetur, angustum postremum in rectum intestinum deficiens, et unde excrementa porracei coloris rejiciuntur, desinit. *Iecur* amplum, ex albo flavescens, in duos lobos, quorum dexter latior et major, sinister brevior et minor, divisum. *Fel* hepatis adnexum, ex viridi flavescens. Uterum oblongum, quo ova continentur.

Degunt in coenosis maris locis. Carnibus vescuntur et latrocinantur ex occulto, transeuntes radio (quod telum est eis) figentes; nec quenquam attingunt, nisi telo suo vulneratum. *Plin. H. l. 9. c. 42.* *Oppian. Halient. l. v. 472.*

Ex insidiis venari, quod Mugilem velocissimum piscem assequantur, argumento esse potest. Coeunt ut *Rajae*, admotis invicem non solum partibus supinis, sed etiam tergo foeminarum supinis marium, superpositis. Foetus aliorum cartilagineorum more non recipiunt. *Aristot. H. A. l. 5. c. 3.* *Aristot. H. A. l. 6. c. 10.*

* *Arist. H. A. l. 1. c. 5.*

a *Galen. l. 3. Aliment.*

c *Aristot. H. A. l. 6. c. 10.*

enim acuties caudae prohibet. *Volutum*^d quoque exercere, falso apud Aelianum dicitur: sed radii sui veneno se tueri, tam certum, quam *Muficæ* dieteriis et saltationibus *f* delectari; ambiguum videtur. De eisdem radii venenositate non est quod dubitemus. Nullum usquam execrabilius, arbores, infixus radici, necat, arma, ut telum perforat, vi ferri et veneni malo, non tamen, ut nulli remedio, quod Aelianus *g* prodidit, succumbat; et necesse fuerit *b* Leonidam Bylantium ictum occumbere. Bene radii cinis cum aceto vulneri admovetur, feliciter furfures in eo-

dem cocti auxiliantur. Lauri decoctum, Theriaca Andromachi, Galeus, cum quo inimicitias gerit, haud frustra adhibita. Cauda, quae idem intulit, in arborem, quercum inprimis, infixa, aut de eadem suspensa, emarcidam eandem evadere, sanari aegrum, Aëtius prodidit. De *Vsu* in cibo, ne falso Galenus mollem et jucundam carnem ejus faciat, vehementer metuo, gustus insuavem et ferinum quid resipientem, testatur. In *Medicina* mitigat *k* dentium dolores radii, quos frangit et extrahit, Torrerium, mox conteri resinaque excipi, debere, apud Celsum legimus.

PUNCTVM III.

De Aquila.

TAB. IX.

8.9.
a Plin. H.N. l.9. c.24.

Quid per Aquilam piscem, seu *ἀετόν* veteres voluerint, difficile sciri potest, planum *a* duntaxat, et cartilagineum, animalque parere, ab omnibus proditum est, radium aliquem in cauda habuerit, nec ne, reticere. Non mirum itaque in diversa recentiores trahi, et unam a Salviano, quam Rondeletius alteram *Pastinacæ* speciem facit, duas ab Aldrovando, monstruosam a Bellonio et Paraeo describi, *Salvianiana* magnitudine trecentas libras non superat, Laevi et molli cute tegitur, inferiore parte alba, superiore livida. *Caput* habet exertum, capiti bufonis simillimum: oculos magnos, rotundos et prominentes, post quos bina, magna, et patula foramina insculpta sunt. *Os* supina parte mediocre et denticulatum. *Latera*, quae acuta, expansas volantis Aquilae alas aemulantur. In caudae exortu utrinque una parte et rotunda pinna exoritur, in *maribus* ex utroque podicis latere, una appendix pen-

det. Cauda *pastinacæ* tenuior et longior; in dorso paulo post principium pinnatam unam erigit, atque hac deinceps *aculeus* osseus, longus, acutissimus atque ferratus, eminet. *Intra*, Jecur est subflavum, liem subater. Aldrovandi *prior* videtur *ἀεὶς* *ὄραλος*, latissimis alis, qua corpori haerent caeruleis, in extremitate rubris. *Alter* supra oculos et in fronte aculeata est, in cauda binos gerit radios. Coenosa hi pisces in mari loca incolunt, resupinati piscibus aliis vescuntur, quos ex occulto figunt. Vivos foetus cartilagineorum more pariunt. Radio laedunt, ideo publice cum eo non divenduntur. Caro quia tetrum et gravem spirat odorem, a mensis exulat. Quae de lapide in capite ejus a Kiranide scribuntur, fabulosa sunt. Bellonii vere monstruosus est, descripsit eum Gesnerus. Piscis hic rarus (inquit) et ignotus omnibus, et Paraeus volantem facit, rostro viridi.

i Galen. l.3. Alim
k Dioscorid. Mat. Med. l. 2. c. 22.

TAB. XII. 2.

PUNCTVM IV.

De Rajis in genere.

TAB. X. 12.

1.5. c.3.
a Plin. H.N. l.23. c.11.
b Aristot. H. A. l.2. c.13.
c Plin. H.N. l.9. c.24.

Rajarum nomen forte a radendo Latini sumserunt. Graeci a quadam cum rubo similitudine, sunt dorso asperae, ut recunyas supina parte rubus, spinas gerit; *Βόρον* marem, foeminam *Βοριδα* dixere. Plinius *a*

Graeco vocabulo utitur. Ex cartilagineis *b* et planis esse nullum dubium. Albertus in pectinum genere posuit. Tria vero illarum apud antiquos genera; *βόρον* unum simpliciter, *λερίδατον* Alterum Aristoteles

b Aristot. H. A. l.2. c.13.
c Plin. H.N. l.9. c.24.

E les

les et Galenus vocavere, *stellatum* Athenaeus addidit. Rondeletius postquam in *laeves* et *asperas* easdem divisisset, mox stellulis notatas, iisque carentes addidit; et ex *asperis*, alias modice tactum vellicante lanugine, alias robustis sed raris aculeis; quaedam robustissimis et densissimis asperari dixit. Magnitudine inter se differunt, bicubitales aliquando Salvi-
 c Aelian. H. A. l. 13. c. 4. nus vidit, haud minores Aegolico clypeo in India nasci, Aelianus prodidit. Cuticulari teguntur operimento; omnibus membranula, quam nebulam vocant, *oculus* obtenditur; iuxta oculos foramina sunt magna ampla, ad oris usque intima patentia, quibus operculum interiore parte a natura additum est. Ore aperto dilatantur, clauso magna ex parte occluduntur. *Cauda* omnibus proce-
 ra atque aspera, in ejus dorso duae pinnulae, totidemque, sed exiguae et orbiculares ad ejusdem exortum. Quod cartilaginei generis plana, pin-
 nis destitui scripsit Aristoteles, illas, quibus natando corpus impellunt, intellexit, quae ad caudam, dirigendi itineris gratia data sunt. Si quid in contrarium apud eum occurrit, mendum in causa; *Βάρραχος* pro *Βάρος* legendum est. *Interiora* si lustremus, *fellis* omnibus in hepate vesica. *Splen* in verticuli plexu; intestina crassa; in ephyfi et recti intestini extremo angusta, genitale vitulae marinae simile.
 TAB. XII. I. Circulatores ex exsiccatis Draconum et Basiliscorum figuras effecerunt, sic plebeculae imponunt.

Commoda Rajis in coenosis maris locis, non procul a littore *habitatio*. Hyeme latent, et quia numerosae capiuntur, gregales haud male colligas.

Coerunt non tantum ad motus invicem partibus supinis, sed etiam tergo foeminarum supinis marium superpositis, nec inter suum duntaxat genus consistunt. Cum *Squatina* quoque *coire* scripsit Aristoteles. Gerunt utere testacea quaedam, testa tiliarum ligulis similis est. Pariunt

animal, cum primum ova intra se pepererint. *Ova* quae flava, sine testa primum in superiore parte vulvae conspiciuntur, quaedam magnitudinem ovorum gallinae aequant, alia his minora, nonnulla ciceris magnitudinem non excedunt, plura centenis in singulis aliquando numerantur. Quae a perfectione propius absunt, in inferiorem matricis partem dimissa, testa, et in qua albumen et ovum continentur, operiuntur, quadratiformia haec, demptis angulorum, quae variae sunt appendicibus. Unius lateris appendices longiores, sunt foliis gladioli herbae similes; alterius, breviores, latiores, replicatae, quibus undique summotis, laterum anguli, tiliarum repraesentant ligulas. Unum aut ad summum duo pariunt, quod maximus earum in mari proventus, infinita ovorum in superiore vulvae parte series facit, ex quibus tempore perfectis, iterati foetus excluduntur. Abditas, pinnas exertas movere specie vermiculorum, allapsos ad eas pisciculos capere, sic tarditatem motus astu compensare Plinius author est. Aristoteles radiolos vocat Mendum tamen hisce locis subesse, suspicio est, cum nec pinnas nec radiolos habeant, vel pinnas Plinius improprie vocavit, et radiolos ab Aristotele tributum, quod rostri acumini competere videtur. Olaus quondam depingit; quae homini in septentrionali Oceano circumvento suppetias tulerit. *Ufus* etiam in *Cibis*. Copiosioris nutrimenti et concoctu difficiles Galenus facit. Rondeletius de Rajae bonitate quaesitus; perinde ac si quis pallium elixum comedat, respondit. Arcestratus scapulas et hyeme laudat. Laterum extremas partes a divitibus comedi, reliquas plebi relinquunt, ex Gesnero habemus. Apud Hollandos potissimum elixantur, butyrum, acetum, et sinapi condimenti loco sunt. Caseo et Silphio veteres condiebant. In *Medicina* auribus fel est utilissimum, hepate ad pruritum feliciter Rondeletius usus est.

TAB. XII

d Plin. H. l. 9. c. 4.

e Galen. vitu. nuante.

PUNCTVM V.

De Rajis Laevis, et in specie de Laevi Raja, Undulata, et Oculata.

TAB. XI. 2.
3. 4. 5. 6.

Rajae in Laeves et asperas optime distinguuntur: Inter illas, quarum aliae acuto, aliae obtuso rostro sunt, prima est quae *λεϊβρατος* simpliciter Graecis, *LAEVIRATA* Latinis, *Mucosa*, et a lata fascia qua mucus seu potius coryza in laborantibus excipi solet, *Bavosa* Romanis dicitur. Omnium est sui generis piscium post bovem maxima.

Corpore quidem tenui, sed in amplissimas alas expanso. Cute ab aculeis nuda. Uterque oculus, media dorsi linea, et cauda tenuioribus et raris aculeis muniuntur, sed et in supina parte quidam in os, quod latum est, cibi sine dubio retinendi causa, recurrunt. *Rostrum* tenui et pellucida cartilagine, constat. Alae utrinque expansae tenues sunt, et prona parte nigricant. *Cauda*, quae tribus aculeorum ordinibus, instruitur, tota supina parte alba est. Rima quae podici, pudendum muliebre refert. Quam Aldrovandus describit, maculis supina parte nigris undique variabat. *Rostri* pars in obtusum angulum, figura depressa, et quasi quadrangula tendebat. Branchias quinque detectas, habebat. Inter cutem et peritoneum albida caro mucosa, panniculi carnosum vicem obtinebat. *Intra*, *hepar* erat in latitudine ventris, ex albo ruffe-

scens, tribus lobis, linguarum figuram referentibus, quorum medius brevissimus, distinctum. Sub hepate figurae planae ventriculus, pars convexa ad sinistram vergebat, concava in spinam. *Mesenterium* ad connexionem ventriculi et intestini medio hepatis lobo colligabatur, sub ventriculo caro cernebatur, rubicunda, lienis forte vice fungens. *Cor* thoracis sinu exiguo triangulari, exiguum, trunco unico veluti pediculo appensum continebatur.

RAIA UNDLATA a maculis flexuosis ita dicta, a colore *Cinerea* dicitur. Corpus ovi potius est, quam Rhombi forma, prona parte multis sinuosis lineis describitur. *Aculei* in linea dorsi pauci, parvi, et rari; circa oculos nonnulli; in cauda majores et densiores triplici ordine disponuntur.

RAIA OCULATA et laevis, *Asterias* quibusdam, sed perperam dicitur. Nam et *Galeus* a maculis, *Asterias* a maculis stellatim dispositis ab Aristotele nominatus est: quales in ista minime deprehenduntur; et *Asterias* veterum tenerior est bonique succi; quod de hac dici non potest; et Galli hoc genus *Miralet* a speculorum parvorum similitudine vocare solent.

PUNCTVM VI.

De Oxyrincho majore et Raja stellari.

TAB. X. 8.

DUO OXYRINCHORVM genera (a rostri acumine ita dicuntur) *Rondeletius* facit. *Majorem* unum, *Minorem* alterum. *Bos* ille *Bellonii* est; non quod quadrupedem repraesentet; sed quod *Rajarum* generis maximus, ad Bovis magnitudinem excrescat. *Ligures* *vaccam* vocant, in quibusdam Galliae locis *Eleno*, quasi subulam, quod piscis rostrum tale sit, dicitur. Ex *a* planis cartilagineis Bovem esse dubitari non debet. Ad

duodecim ulnas latitudinis excrescere. *b* *Oppiani* autoritate affirmo. In descriptione non conveniunt *Authores*. Dorsum, faciem, lateribus admodum niger est. Supinae partes albicant, si *Aeliano* credendum. *Bellonius* toto corpore lividum facit. *Eidem* dentes habet truces, hami in modum inflexos, triplici ordine in maxilla dispositos, eosque mobiles. *a* *Oppiano* sunt obscuri et exigui. *d* *Oppiano* adeo inclusi, ut in conspectum

b *Oppian.*
Halient. l. 2.
v. 143.

c *Aelian. H.*
A. l. 1. c. 19.

d *Oppian.*
l. c. v. 145.

a *Arist. H.*
A. l. 5. c. 5.
Plin. H. N.
l. 9. c. 24.

ctum non veniant. Rondeletio Major Oxyrinchus minori similis est, alis amplis et extrusis, ipso corpore strictiore, acutioreque dorso longiore. *Aculeorum* in sola cauda unicum habet ordinem. Pelagii sunt e Ovidio boves; in coenosis locis degunt Oppiano; Aeliano in lutosi gignuntur. Piscibus *vescuntur*, sed humum maxime appetunt. *Pariunt* statim animal. Corpore etsi sint magno, ideo quibusdam inter Cetaceos, imbelli tamen, mollitie conscii, sola corporis mole feruntur, sic et piscantes pondere suo opprimunt, et capti, renituntur. Carne sunt quam caeterae molliore, et sale fumoque conditi exsiccantur, exsiccati diu incorrupti remanent.

e Ovid. in Halieut.

f Arist. H. A. l. 6. c. 12.

TAB. X. 9. OXYRINCHUS *Minor* corpore
TAB. XII. 7. est maximo, et maculis multis lentis specie, notatur. *Dentes* habet in os vergentes. Ad oculos quatuor aculeos; in cauda tres eorum ordinis, diversos et inaequales; primus medii ordinis major est secundo, tertius

primo, quartus secundo respondet. Utrique per transversum recti sunt, ad latera conversi, qui per hos sequuntur in cauda extremi, in caput recurvantur. In supina parte rostri, alii sunt ad capiendos pisces recurvi, alii acutiore. Caeteris partibus cum reliquis conveniunt. Ad Oxyrinchos referri debet ille, quem Gesnerus Venetiis accepit, corpore cinereo, maculis distinguentibus fuscis, ambitu corporis subrufo, Normannis Hal, Lusitanis Huga dictus.

Iconem hic vide.

RAIA STELLARIS laevis, TAB. X. Graecis Asterias, quam Gellius Rajam oculatam esse vult, capite, dorso, et cauda ab aliis distinguitur. Dorfi pars prona alaeque expansae, stellulis, elegante, depictae conspiciuntur. Aculei in eodem mox a capite incipientes, in priorem caudae pinnulam desinunt. *Caput*, quia crassius et latius, Pastinacae quam aliis Rajis similis est. *Cauda* tenuis, et quam reliquis brevior.

PUNCTUM VII.

De Rajis Asperis: et in specie de Raja aspera Stellari, Oculata, et Clavata.

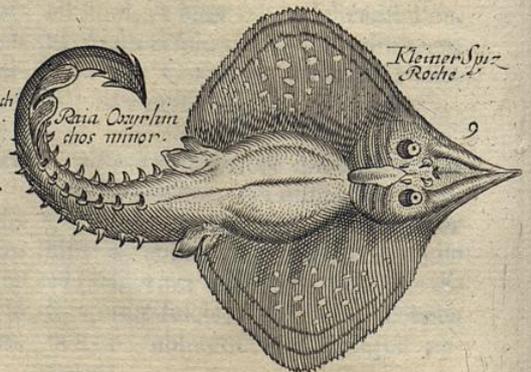
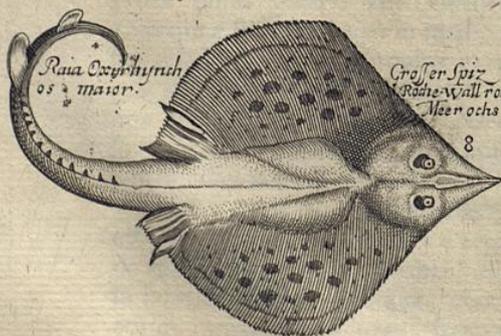
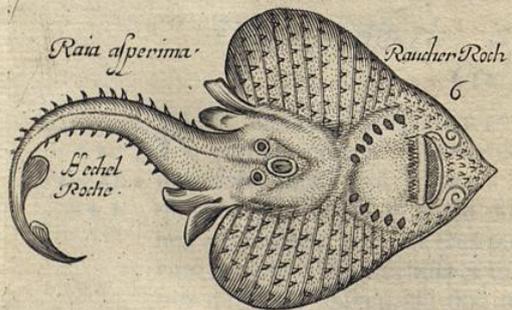
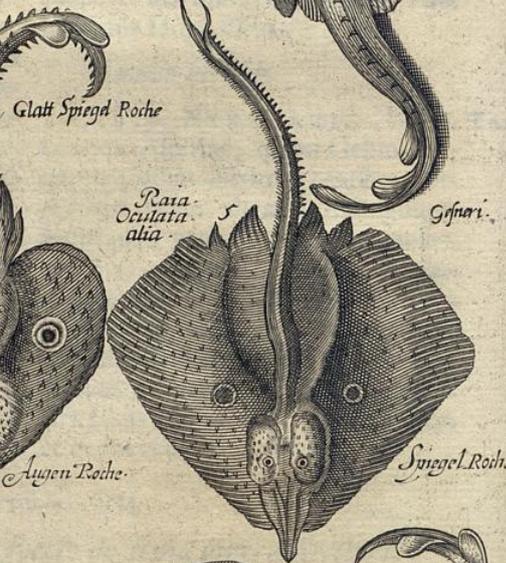
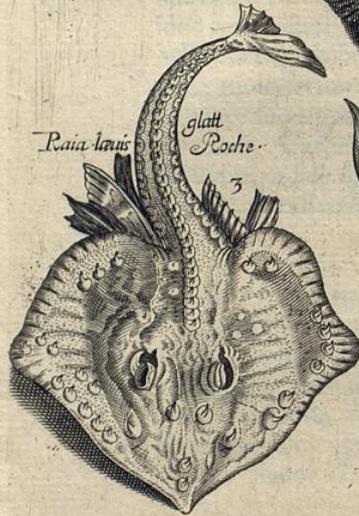
TAB. X. 4. 5. Raja aspera STELLARIS tota
6. 7. aculeis horret. In oculorum
TAB. XI. 2. intervallo multi sunt, breves, frequen-
3. 4. 5. tes, peracuti: in medii dorfi linea alii magni, in cauda tres magnorum ordines, alii plurimis et minoribus distincti, infiniti alii sine ordine per totum corpus resparguntur, pro *dentibus* ossa dura et aspera gerit. Duae hujus generis esse videntur. *Una* quae stellulas habet in medio albas, sed quas ambit circulus ex nigris punctis constans, totumque corpus aculeis horridum est. *Altera*, stellulas prorsus candidas, cum multo paucioribus aculeis obtinet.

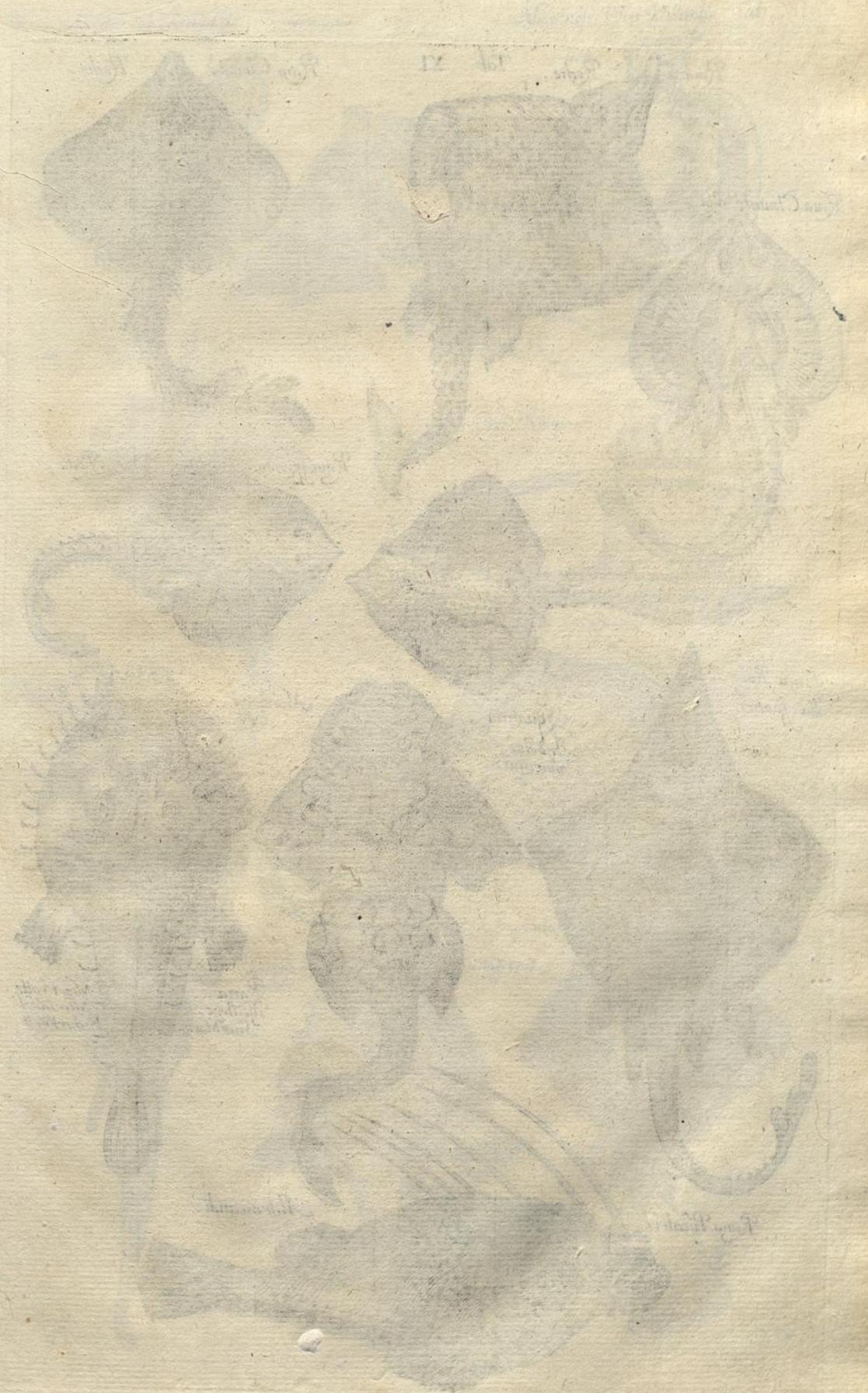
OCVLATA laevi maculis similis est. *Aculeos* in alis extensis e regione macularum utrinque habet, alios in lateribus capitis utrinque, alios in dorso, in cauda, majores, frequentiores, et validiores visuntur.

Raja CLAVATA duplex est. *Una* quam Massilienses Clavade, Galli alii Raje bouclier vocant. Corporis specie reliquis est similis, sed multo brevior minusque acuto, etc. Colore nigricante, alis valde expansis. *Hepar* habet flavescens in duas partes dissectum, in quo vesica, *fel* aqueum et tenue continens. Pingue est illud, et inter cibos delicatissimos, in oleum resolutum, hepatis duritiem resolvit. Carne est durum. Possit Aquilae conferri,

Altera a superiore differt (Verba sunt Rondeletii, cui multas Rajarum species debemus,) etc. Congener huius est et illa. Cujus icon Venetiis ad Gesnerum missa est. Maculis distinguitur fuscis, reliquum, corpus obscure subluteum est, reliqua apparent.

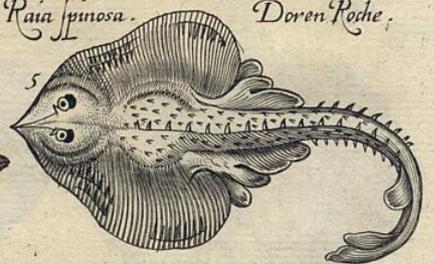
Raja. Roche. 1. Tab. XI

Raja Clauata. Roche.

Raja Clauata alia. 3.

Raja spinosa. Doren Roche.

Raja Fullonica. Kanten Roche.

Linné Raja. alia. species. 6.

Squatina. Angelus marinus. 7.

MeerEngel.

Rana Piscatrix. Suo Marina. Meer Krotte. Meer Taigel. Fischer Krott.

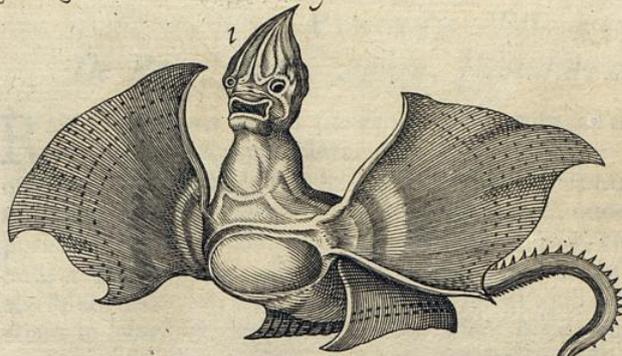

Rana Piscatrix. 9.

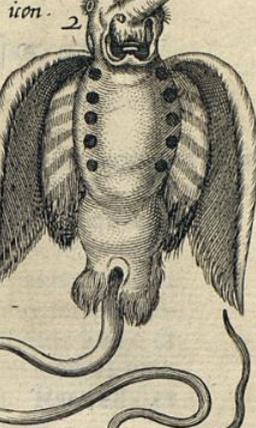

Aldrouandi.

Raja exiccata, et concinnata ad formam

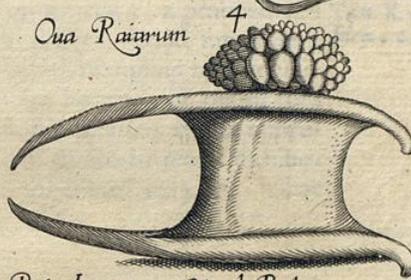
Monstrosi Piscis Volantis. Tab. XII.

Raja Olaj.

Oua Rairum

Raja Lævis. Spiegel Roch.

Squatina
meer Engel

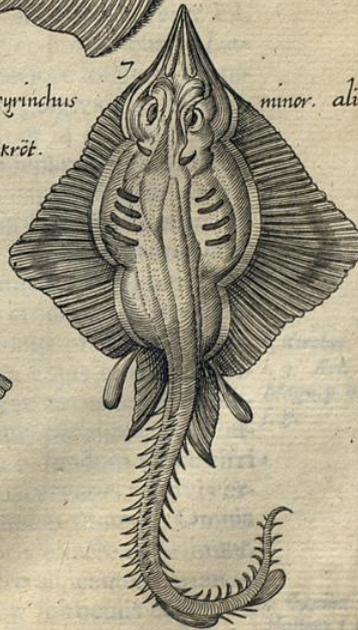
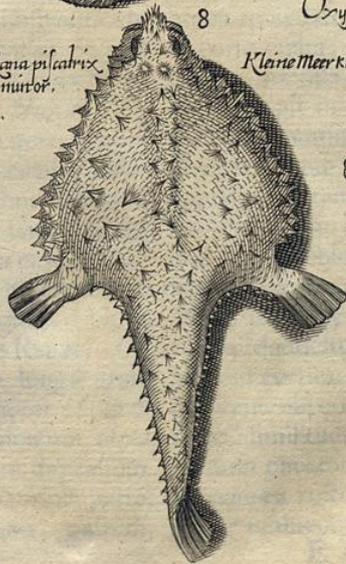

Oxyrinchus

minor. alius

Raja pilabrix
nutor.

Kleine Meerkröt.

De Ratu spiro

Ratu spiro dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.
 Hic dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.
 Hic dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.

Ratu spiro dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.
 Hic dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.

Ratu spiro dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.
 Hic dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.

Ratu spiro dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.
 Hic dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.

Ratu spiro dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.
 Hic dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.

Ratu spiro dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.
 Hic dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.

Ratu spiro dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.
 Hic dicitur quod est in parte
 superioris capitis, ubi est
 foramen per quod spiritus
 vitalis intrat in corpus.

PUNCTVM VIII

De Raja spinosa, Aspera, Fullonica, et Asperrima.

TAB. XI. 5. **R**aja SPINOSA Gallis *Cardaire*, quasi *Lanifica*, a spinis seu aculeis quorum multi infixi sunt instrumentis quibus lana carminatur, figura corporis laevi rajae similis est, si longas cutis spinas excipias. *Spinas* non in alis solum habet, ut clavata altera, sed etiam in lateribus circa caput, duo oculis praefixi sunt, et in media dorsi linea, et ad priorem usque caudae pinnulam continuus est aculeorum ordo unicus. Carnis substantia et succo ab aliis non variat.

aculeorum, ad extremum usque caudae ordines.

Rajae FULLONICAE ab eo nomen inditum est, quod ubique in alis, corpore, capite, cauda, tota frequentissimis aculeis conspersa sit, instrumenti illius, quo fullones pannos poliunt instar, quod totum aculeis ferreis confertum est. *Rostro* est satis longo et acuto. Caudae aculei incurvi sunt, triplici ordine dispositi. Rara est, et pugnacissima esse creditur.

Raja ASPERRIMA, a praecedente eo tantum differt, quod non solum prona, sed etiam supina tota aculeis peracutis ita horret, ut manu tolli non possit, nisi pinnulis cauda apprehensis, ideo supina in icone exhibetur; pro dentibus maxillas habet asperas et osseas.

TAB. XI. 4. *Aldrov. lib. cit. 61.*

TAB. X. 6. *Idem c. 62.*

TAB. X. 7. **ASP**ERA, illa a Rondeletio cognominatur, quae a caeteris eo differt, quod *aculeis* parvis latera conspersa habet, corporis vero truncum nullis. *Rostro* est acutiore. In cauda tres sunt longorum et firmissimorum

PUNCTVM IX.

De Rana marina.

TAB. XI. 8. **R**ana marina. Graecis *Βατραχός θαλασσίος*, Plutarcho *Βατραχός ὀλιεύς*; nomen ranae ex eo forte meruit, quod gyrinas sive ranulas recens editas, et imperfectas, oculis quidem et cauda notabiles, sed quibus postea demum accessuri sint pedes et caudae notabiles, sed quibus postea demum accessuri sint pedes et caudae fissura, referat. A venandi solertia *Piscatrix*, quod et a Plutarcho factum; ob foedam corporis monstrositatem *Diabolus marinus* Dalmatis; ob oris hiantis amplitudinem, *Lamia* Siculis; ob carnis mollitiem *Maltha* Bellonio, sed perperam dicitur. Magnitudine est ubique fere pedali et cubitali, alicubi tricubitalem inveniri, Salviianus author est. Cute capitis, *aculeis* exceptis, lubrica et molli, inferna parte subalbida, superna vero ex nigra flavescente tegitur. Unde molles, Ovidio tergoe Ranae. *Caput* habet toto corpore longe grandius, ut nihil in eo praeter caput et caudam ^b conspicias aculeatum, asperum, orbiculatum atque depressum. Os in promptu, seu anteriori parte, secus ac aliis cartilagineis, vastum,

pro corporis proportionē grandissimum, ac quam maxime hians. *Dentes* permultos magnos, acutissimos, in os recurvos, utriusque maxillae, duobus palati ossibus, et linguae radici infixos. Bellonius mobiles, albos, & confusis ordinibus dispositos facit. *Maxillae* ipsi retusi, semicirculares, quarum superior brevior est, inferior longior et prominens. *Lingua* maxilla superiore longior. Membrana quaedam gingivarum interiore parte enata, et in os complicata, quae a maxilla separari non videtur. *Oculi* ampli in capitis vertice potius quam in temporibus siti, *aculeis* sepiuntur: Ante eos duae propendent appendices, tenues, albae, tetri odoris, si Oppiano credimus. In medio nasi ^a *pinna* oblonga praedura, et versatilis, visitur: a cuius extremo musculus quidam ceu cirrus instar filii subtilissimi deducitur, per ejus cavum humorem certum in fundum usque cirri derivant, ubi coacervatus ad vivi vermiculi similitudinem tumet. Omnia hamum piscatoris exacte exprimunt. Parvae ex rostro albicantes carunculae, ^c eminentia sub oculis corniculae,

* Kircher. l. 3. Art. Magn. p. 6. f. 5.

^c Oppian. Halicut. l. 2. v. 90.

Plinio, fila capilli speciem referentia, postremis quibusdam praepilatis, Aristoteli; gracilia quaedam cornua Bellonio; pili Gillio; geminae rigidae albaeque setae Salviano, dicuntur.

Branchias neque detectas, neque supina parte caeterorum planorum cartilagineorum more, sed in lateribus, non spineo operimento, sed cuticulari intactas habent. *Pinnas*, contra cartilagineorum planorum morem, in medio corpore, ubi cauda capiti jungitur, membranaceas et crassiusculas duas, propter amplitudinem partis superioris: superiore caudae parte una non admodum lata, sed longiuscula conspicitur. A capite illico cauda sequitur, rotunda, brevis, carnosa in pinnam, rotundam, crassiusculam et latam definens. Ex hujus et capitis lateribus, appendiculae carnosae, certis intervallis a se distantes, dependent, quae natante rana, supernatant. *Intra*, si spectes, *peritonaeum* videbis nigrum; *ventrem* magnum, carnosum, appendice utrinque unica & brevi instructum; *intestina* gracilia, multis gyris circumvoluta; *jecur* parvum, rubescens, in quinque lobos, ut Bellonius scribit, divisum. (Rondeletius sectum negat) eorum utrinque bini ad latera protrahuntur. *Fellis* vesica longo meatu ex hepate propendens, intestinis annectitur. *Vulva* est bifida, anfractuosa, duas ulnas longa, tribuit et vesicam, sed nescio quam vere Bellonius, et addit, totidem in Rana numerans cartilagineas, quot in quovis scaeleto, ossium animalium terrestrium formas referentes, quae prorsus medulla, praeter vertebrae careant; totidem idem nervorum conjugamenta in ejus cerebro, multo tamen liquido, numerari, quot in reliquis animalibus numerantur. *Ventriculus* et interanea, si per os eximantur, corpulque quoad eius fieri potest, distendatur, totum perlucidum et instar carbunculi fulgens evadit, immissoque lumine, laterna horrendo aspectu apparet. *Locus* ipsi herbofaef maris partes et littus. *Cibus* carnes humanae etiam. Natantem aliquando virili membro apprehensum in profundum detraxisse, Gesnerus se audivisse refert. Contra caeterorum cartilagineorum morem, *Ova* non animal pariunt. Caput corpore grandius et aculeatum in causa, quod ut aditui sic exitui, ineptum est. Ovum unum solidum, durumque ut foris fervetur, cum caeterorum cute molli tegantur, Aristoteles prodidit. Universa simul juxta terram edunt; ortus cum iis, quae extra perficiuntur, et iis, quae intus, idem. Numerosius quidem foeticant: sed quia de facili pereunt, pauciores reperiuntur. Aliquandiu extra aquam vivere, Rondeletius testatur. Visa duos in littore dies inter herbas vixisse, vulpeculaeque terrenae noctu victum quaeritantis pedem, dentibus arripuisse, et ad auroram detinuisse. *Solitarias* esse ex eo, quod plures una capi non soleant, colligitur. Plana quamvis, non sola tamen latitudine natat, sed pinnulis etiam, quas in lateribus habere dictum est. Singularem in venando astu utuntur. Inter saxa conditae, aperto immani rictu, mentitum vermiculum musculo annexum, per pinnam in faucium rictum conjiciunt, eo viso pisciculi ceteri ad escam accurrunt, rictum, cavitatem alicuius faxi reputantes subintrant, piscatores retracto, qui vellatur hamo, orisque rictu clauso, totum pisciculorum gregem devorant. Macilentiores, quae praepilatis villorum capitibus destituuntur. *Usus* earum in cibo fere nullus. Infusa, mucosa et ferini saporis carne praeditae sunt. Anaxandrides tamen eas in Cotyis Thracum Regis conviviiis reponit. Ventrem inter lautissimos cibos Antiphani recenset. In *Medicina* fel adversus suffusiones utile est. Quod strumas utiliter pungi, piscis ejus qui Rana in mari appellatur, ossiculo de cauda, ita ut non vulnerentur; idque fiat quotidie donec percurrentur, apud Plinium occurrit; Rajarum potius aculeis convenit. Nullum enim ossiculum Rana habet. Diversa est ab istis tum illa castanei coloris, ventre candidante; tum Rana MINOR dicitur. Tota tam supine quam pone aspera cute tegitur, supine aculeata est, et albicat, prone colore est cinereo. *Os* habet exile et plane edentulum: *Caput* erectum et velut cornu in extremo pro-

d Aristot. H. A. l. 9. c. 37.

e Aristot. H. A. l. 2. c. 13.

H. Aristot. H. A. l. 6. c. 17.

i Aristot. H. A. l. 2. c. 13.

k Aristot. H. A. l. 2. c. 13.

IX Aristot. H. A. l. 6. c. 17.

l Aristot. H. A. l. 6. c. 17.

m Aelian. H. N. l. 9. c. 24.

Plutarch. l. intr. animalia.

Aristot. H. A. l. 9. c. 37.

Oppian. Hal. l. 2. v. 90.

n Plin. H. N. l. 37. c. 8.

o Plin. H. N. l. 37. c. 8.

p Plin. H. N. l. 37. c. 8.

q Plin. H. N. l. 37. c. 8.

r Plin. H. N. l. 37. c. 8.

s Plin. H. N. l. 37. c. 8.

t Plin. H. N. l. 37. c. 8.

u Plin. H. N. l. 37. c. 8.

v Plin. H. N. l. 37. c. 8.

w Plin. H. N. l. 37. c. 8.

x Plin. H. N. l. 37. c. 8.

y Plin. H. N. l. 37. c. 8.

procerum, sub eo cuteus nervus, quem velut ex vagina exerere, rursusque contrahere videtur. *Oculi* ad latera ubi angustum valde caput, velut in fovea quadam la-

tent. Foramina olfactui destinata, supra os coeunte extremitate haerent, auditui inservientia oculis sunt contigua. *Pinnas* ex icone comput, velut in fovea quadam la-

PVNCTVM X.

De Squatina.

TAB. XI. 7. *Squatina* piscis, *ἰβν* Graecis, *Squa-*

TAB. XII. 6. *tus*, quod sit squammis acutis,

Isidoro, *Lima Vallae*, *Celtes* in veteri lexico, dicitur. Media inter Mustelos & Planos a Rondeletio ponitur. Magnitudine ad centum sexaginta saepe libras excrefcit. Coloris est prone cinerei ad fuscum vergentis, asperissima: ut ^a cute lignum et ebur poliantur, supine alba et laevis. Partem corporis anteriorem habet latam, circulem, retulam, ut *rostrum* prorsus careat. *Os* prima parte obvium, brevibus sed acutissimis, iisque aliter quam in aliis piscibus dispositis *dentibus* munitum. Maxillarum ofsa in angulum obtusum desinentia, in lingua extrema carneum tuberculum.

Ex superioris maxillae extremo, quod cute non integitur, apophyses duae in alias divisae demittuntur. Post oculos, qui in superioris capitatis parte, ad latera parvi, foramina ad os usque patentia visuntur. *Pinnae* utrinque binae sunt, et utraeque in lateribus. *Cauda* longiuscula in aliam lunatam pinnam definit. *Mares* a foeminis appendicibus cartilagineis, quae circa anum, distinguuntur. Intra nihil a caeteris cartilagineis differt. *Hepar* habet in duos lobos divisum, in quo *fellis vesica* ^a felle viridi plena latet. *Lienem* mediocrem ex rubro nigricantem. *Cor* angulatum, compressum, et unico sinu instructum. De dentium situ ita Rondeletius, sunt eorum ordines, etc.

Coenosa incolere *loca* ^b Oppianus prodidit, in alto versari apud Rondeletium legitur. *Coit* etiam ^c cum

PVNCTVM XI.

De Squatino raja et Lamia.

TAB. XII. 12. *Piscis* qui *SQVATINORATA* dicitur

Latinis, Graecis *ἰβν* ex *Squatina* et *Raja* procreatus creditur.

Parte priore *Rajae* similem facit ^a Aristoteles, posteriore *Squatinae*. Ab-

Raja. Sic *ἰβν* ^a nascitur, inter se mutuo partim supinarum attritu. Bis ^c *parit* autumno occasu ver-giliarum, qui partus secundus est; primus enim verno fit tempore; sed secundus felicior. Singulis foeturis ^d septeni aut octoni prodeunt. Singulis et his in venando astus est. Ob-ruunt se arena, sic latentes verberant oris vi radios (pinnas exerere vermiculorum specie apud Plinium extat) his pisciculi visis, quasi ad algam adnatant, sic capiuntur. Colorem mutare et piscium quidem solas, prodidit

^e Aristoteles; quod nec corpore sint pellucidae, nec cute ita tenui, ut humorum spirituumque perturbatione varii earum colores perluceant, negavit Rondeletius. Concedi in metu potest. Nam et tum in hiatum pinnis subiectum recipiuntur foetus, ut apud

^f Oppianum legimus, in ventrem recipi ^g Aldrovandus credidit. Reji-ciuntur a *mensis*, quod flatuum cras-sorum humorum proventum, quod cartilagineis omnibus commune, proferant. Unde oculorum acies obtunditur. Olim Smyrnae secundum Dorionem, Mileti secundum Arcestratum ortae, caeteris praeferebantur. In *Medicina* invenere in tertio tabis genere locum. Oleum ex hepate ad hepatis duritiem confert. Ova exsiccata sistendo alvi profluvio. Ex cute optimum fit in plora et scabie smegma. Illitae mammas crescere non patiuntur, si ^b Plinio fides est; duriusculas reddi, utrumque experientiam comprobasse, Rondeletius author.

^a Arist. H. A. l. 6. c. 11.

^c Aristot. H. A. l. 6. c. 11.

^d Aristot. H. A. l. 5. c. 9.

^e Aristot. H. A. l. 9. c. 37.

^f Oppian. Halicut. l. 1. v. 742. ^g Aldrov. de Piscib. l. 3. c. 66.

^h Plin. H. N. l. 27. c. 10.

^b Galen. 3. de usu parti.

tamen

tamen ab Aristotele plerique, Bellonius, Gellius, Jovius, Aldrovandus, Columna praecipui. Castellus nudum eius skeleton misit et paucis ita descripsit. Neapoli frequens est, quod miror, etc.

LAMIAM, quae παρά τῆ λήμος a gula quibusdam dicitur. Nicander ^{c Athen. l. 7.} Carchariam et Scyllam vocari scribit, Rondeletius eandem cum Canine Carcharia facit. Plinius inter Cartilagineos planos enumerat. De-

scriptionem ejus nemo veterum supeditat. Maximam evadere, cute integri scabra os in anteriore capitis parte habere, *dentibus* plus minus ducentis in utraque maxilla per quater nos versus dispositis, ad radicem latis, in acutum et pyramidem desinentibus, ad latera crenatis, refertum Bellonius prodit. Vere an falso, non dixerim. Generis Galeorum certe, qui longi pisces sunt, eandem pronunciat.

PUNCTVM XII.

De Lumpo Anglorum et Pisce gibbo.

TAB. XIII. **P**iscem qui Anglis Lumpus, quasi massa informis dicitur, sic describitur a Turnero. Piscis edulis est Lumpus noster, etc. Dorsum rubicundum, ventrem album habere, et in magnis deliciis reputari Maffarias addidit. Nos eum molli et in ore disfluente carne, esse experti sumus, cum Andreaepoli in Scotia studiis operam daremus.

Piscem GIBBOSVM Graeci ^{ταρι-δανον} vocant, reperitur in mari Balthico corii portiuncula, quam Fabricius Gesnero misit. Crassiuscula et tenax est, punctis multis seu tuberculis exasperatur. Eminent etiam Spinae quaedam ceu rubi, sed mucrone recto, pyramidis forma, aliae magnae aliae parvae ex fusco albicantes. De sua pictura sic Gesnerus, etc.

TITVLVS II.

DE PISCIBVS MARINIS SAXATILIBVS.

CAPVT I.

De Saxatilibus Squammosis.

ARTICVLVS I.

De Scaro.

TAB. XIII. **A**bsoluta Pelagiorum natura, Saxatiles sequuntur, inter hos primos Scarus, qui seu από τῆ σκαίρεν, id est, tripudiando, seu ^{a Athen. l. 7.} quod Athenaeo ^a placet, quod inclusus nassis, crebris caudae ictibus, qui σκαίρεμοι seu σκαίρισμοι vocantur, aversus, fores laxat, atque ita retrorsum erumpat; seu quod algam, aliasque herbas depascatur; σκαίρεν enim interdum est νέμεδοι, ita dicitur; *Meryrix* quoque seu *Ruminax*, ut Scaliger ^{b Aristot. H. A. l. 9. c. 50.} vertit, ab Aristotele ^b quod latis utriusque maxillae dentibus solus ruminet, *Cerebrum Jovis* Ennio vocatur. Sero olim Romanis et toti Italiae visus; ideo nec latinum piscis nomen habetur. Duo illius sunt genera, unum quod ^{c Aristot. H. A. l. 9. c. 50.} *Onias*, bene ab Onico distinguendus, quod alino concolor sit, dicitur. *Al-*

terum, cui *αίολος*, ex Nicandro Thytyreno nomen imposuit ^{c Athen. l. 7.} Athenaeus. ^{d Oppian. Hal. l. 4.} Oppianus modo *σκαίρον*, modo *βάλιον* cognominat. *Onias* squammis est magnis tenuibus, colore ex caeruleo nigrescente, ventre candido; Sargo, corporis forma ad rotundam accedente, aculeorum pinnarumque situ, et numero, similis, macula duntaxat nigra, in cauda, et quod lineis nigris in dorso ad ventrem careat, distinguitur. *Oculos* habet magnos, supercilia coloris Indici.

Dentes hominis modo planos imo solus latos, superioribus dentibus carere, quod Michael Ephesius prodidit, falsum, si *Meryx* est, et habere compertum. *Branchiae* ipsi binae, simplices alterae, alterae duplices, plura et majora in maxillis ossia tubercula.

Cauda